

Ara (Bukarestben is) 5 lej.

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-ÚTCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK BRASSÓBAN:

Egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 480 lej,
egy évre 900 lej és havonta 15 lej kézbesítési díj.

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

ELŐFIZETÉSI DIJAK VIDÉKRE:

Egy óra 100, 1/4 évre 270, 1/2 évre 520, 1 évre 1000 lej
Külföldre: 1/4 évre 420, 1/2 évre 820, 1 évre 1600 lej

XXXII. évf. 175. szám

Szombat, 1926. augusztus 7.

Szász laptársunk,

a Kronstädter Zeitung csütörtöki számának vezetőcikkében foglalkozik a közoktatásügyi miniszternek ama rendeletével, mely a felekezeti iskolákat arra kötelezi, hogy tanulók hétenként háromszor az óráközi szünetekben kizárólag románul beszéljenek egymással.

Az illető cikk (s) jegyű írója természetesen szintén a legnagyobb mértékben elítéli ezt a rendeletet és azt mind az ifjak egyéni szabadságára, mind a felekezetek autonómiájára károsnak és sérelmesnek ítéli.

Idáig tehát teljesen rendben volnánk német laptársunknak az álláspontjával és újabb alkalomnak tekintjük ama szolidaritás tanúsítására, melyet népeink közt a közös bajok, közös küzdelmek kovácsolnak.

Azonban van egy rövid passzus ebben a cikkben, egy afféle közbevetett mondat, bizonyos visszajáró példa, a mit némely felületes és elfogult politikus és publicista szívesen játszik ki a maga állítása erősítésére, s ezt szó nélkül nem hagyhatjuk. Egyrészt azért nem, mert a tényekkel, az igazsággal homlokegyenest ellenkezik, másodsorúlag azért nem, mert méltatlannak tartjuk ily igaztalan állítást megkockáztatni mások rovására, mikor a jog védelméhez a valóság meghamisítására egyáltalán szükség sincs.

Ezeket mondja többek közt jelenleg a magasszínvonalú és tárgyilagos Neugeboren Emil főszerkesztő távollétében szerkesztett Kronstädter Zeitung cikke:

— Erdély amaz intellektuális román vezetői, akik magyarországi iskolákban tanultak és magyar internátusokban laktak, sokat tudnának erről mesélni.

Azaz sokat tudnának mesélni arról, miképpen kötelezték és kényszerítették ezeket a román tanulókat a magyar iskolákban és internátusokban arra, hogy óráközi szünetekben csak magyarul beszéljenek!

Nos, ez az állítás az, ami így a maga nyersségében nem felel meg a valóságnak, s amely a román kormány mostani rendelkezésére, hogy a felekezeti iskolákban, tehát a magyar és német iskolákban a tanulóknak az óráközi szünetekben csak románul szabad beszélniük, nem is talál. A szászok maguk tudják a legjobban, de tudják a románok is, és tudja mindenki, akinek a memóriája még nem vesztette el az erkölcs és igazság érzetét, hogy soha a magyar kormány a felekezeti iskolák ifjúságának szabad nyelvhasználatát nem korlátozta. Nemcsak a román kormány mostani beavatkozó, lélektaposó, autonómia és kultúraellenes rendelkezéséhez hasonló ki nem adott, hanem a legnagyobb mértékben tartózkodott attól is, hogy az illető iskolák nemzeti és felekezeti érzékenységét meg ne bántsa. Arra, hogy a szász vagy román tanulókra az iskolán kívüli magyar nyelvhasználatot okirojálja, soha még csak kísérletet sem tett. Távol is lehetett ilyen szándék attól a kormánytól,

mely a magyar nyelvet csak bizonyos órázámban tanítani tette kötelezővé.

A hasonlat tehát erősen sántít. Csak akkor talált volna (akkor is csak formailag), ha a román vezető intellektuális arról tudnának, hogy az ő görögkeleti és görög katolikus gimnáziumaiban óráközi szünetekben vagy bármikor a román diákoknak megtiltották a románul való beszélgetést. Csak akkor. Am a Kronstädter Zeitung ideiglenes, helyettes, alkalmi cikkírója nem bánja ezt a logikai elgörbülést; neki jólesik a román urak részére felidézni a magyar rémuralmat, hogy kedveskedvén nekik az egykori zsarnokság emlékével, könnyebben mondhasson elítélő véleményt a mostani román miniszter rendeletéről.

Sokat tudnának erről mesélni a magyarországi iskolákban tanult intellektuális román vezetők! Miről? Miután a felekezeti iskolákról nem lehet szó, az állami iskolákban gyakorolt kényszerről. Nos, éppen szász lapnak, szász papnak nem talál ilyen állítania. Az egykori állami magyar középiskolák egykori szász növendékei mindenkinél jobban bizonyíthatják, hogy előjáróik nyelvi kényszerrelük szemben soha nem gyakoroltak; szünetek közben, osztályban vagy udvaron társaságba verődtek és egymással németül beszéltek, sőt akárhányszor németül tudó magyar fiúk is a kedvükért, németül diskuráltak. A tanárok egyike-másika legfeljebb kívánságát nyilvánította,

hogy a nyelv megtanulása végett az iskolában lehetőleg magyarul és magyar társaikkal társalogjanak, de az anyanyelv és az ifjúság jogát soha senki nem korlátozta. A magyar állami iskolák és internátusok román növendékeire sem nehezült hasonló presszió soha, s ha egymással a szünetekben románul beszéltek, nem érte őket semmi bántalom, még akkor sem, ha a tanári tulbuzgóság a nyelvgyakorlása végett a magyar nyelvi beszélgetés kötelezettségét írta volna is elő.

Dehát az állami iskolák rendjében való eme kívánságot, még ha fölösleges és zaklató is, hogyan azonosíthatja valaki azzal a miniszteri követeléssel, hogy a magyar és szász diákok a szünetjeik alatt, tehát pihenés, játék közepett is románul beszéljenek egymással? Ilyenkoról meséljenek, ha tudnak, a románság és szászág intellektuális vezetői!

Szász politikus és publicista a magyar érából csak olyan adatokat szedhet, melyek megvilágítják az óriási különbséget a múltban élvezett nyelvi és tanítási szabadság és a mostani érában élvezett nyelvi és tanítási szabadság között. Senki jobban mint ők e különbséget nem ismerhetik és nem értékelhetik.

Magyar elnyomást példának idézni az ő részükről a legkevésbé igazságos és indokolt, s kelleetlenül befolyásos az a közös sors által teremtettestvéri indulatot, mely a magyarok és szászok között uralkodik.

Véres események Mexikóban

A felizgatott tömeg agyonlőtt egy békebíró — Irapuataban többeket megöltek — A benaiutlai püspököt halva találták a fogságban

A pápát elkedvetlenítették a mexikói események

MEXIKÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kormány által kiadott katolikusellenes rendelet végrehajtása még mindig folyik s az izgalom még nöttön-nő az egész országban. A tegnapi nap már véres eseményekre vezetett az ország több helyén. Így például Chilapában a katolikusok tömege megakart akadályozni a kormányhivatalokat az ottani templom bezárásában. Beleye békebíró erre revolveréből a tömegre lőtt, szerencsére azonban senkit sem sebesített meg. A tömeg, amely a lövés hangja óriási izgalomba hozott

agyonverte Deloga békebíró,

A Chicagó Tribune jelentése szerint ugyancsak tegnap Irapuataban összeütközés történt a kormány emberei és a tömeg között, amelynél során

többeket megöltek.

A kormány intézkedett, hogy a rend helyreállítására csapatokat küldjenek. A nemrégiben letartóztatott benaiutlai püspököt tegnap a veracruzai fogházban holtan találták meg. A püspök halálának okát titkolják.

A pápa és a mexikói események

ROMA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Vatikánból jelentik, hogy a pápa a mexi-

kói katolikusok üldözése miatt rendkívül levert. A nála diszkrét szolgálatot teljesítő gárda helyettes parancsnokának tegnap a következőket mondotta:

— Amíg az egész világon zavartalanul ünneplik Assisi szent Ferenc ünnepét, addig Mexikóban az ottani hívek nem imádják akadálytalanul az üdvözítőt.

A pápa az assisi szent Ferenc emlékére rendezett misét nyugodt hangon olvasta s mise után egész napon át imádkozott.

Vasárnap óta

egész Mexikó egyházi átok alatt áll.

A templomokban nincs istentisztelet, nincs semmiféle szertartás, a szentségeket nem szolgáltatják ki kivéve a halotti szentségeket.

V. Pál pápasága óta, aki 1606-ban a velencei köztársaságot sujtotta egyházi átokkal, ilyen súlyos egyházi büntetést nem alkalmaztak.

A Vatikán államtitkára a külföldi nuncia turáknak pápai átiratot küldött, amelyben felhívja, hogy hívják fel a világ közvé-

100 lej Zürichben nyitáskor
2.40 svájci frank

ményének figyelmét a mexikói katolikus ellenes üldözéstre. Az átiratban a pápa Mexikó lakosságát nyugalomra és önmegtartóztatásra hívja, s felhívja, hogy tartózkodjanak a testvérharcotól.

Egyben felhatalmazta a Vatikán a mexikói püspököket, hogy

a Vatikán hozzájárulásának kikérése nélkül belátásuk szerint cselekedjenek

a hozzájuk intézett apostoli levél irányvonalain belül.

Irapuataban újabb összeütközés volt

NEWYORK. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A mexikói kormány hivatalos jelentése szerint a végletekig elkeseredett katolikus lakosság Irapuate városában megtámadta a protestánsok lakóházait, s a protestáns templomot és iskolát felgyújtották. A protestáns felkészült állítólag a templomban égett.

A kürtösi vámirodából kikergetik a feleket

A miniszterhez intéznek memorandumot az aradi szállítók egy vámhivatalnok elcsapatása miatt

ARAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A legutóbbi időben sajnos újból felburjánzott Aradon az a tapintatlan, türelmetlen és többé-kevésbé rosszindulatú bánásmód, amelyben a hatóságok részérik ügyfeleiket. Ezúttal a kürtösi vámiroda súlyos modorbeli kilengése ellen kérészt emelnünk mielőtt még újból rendszerre mérgesednének ezek a hivatalos tulkapások. A vámiroda, ahol rendes körülmények között a leglázasabb tevékenységgel is alig lehetne lebonyolítani a rengeteg munkát nap-nap után délelőtt 10 órakor, vagy még később kezdik meg a hivatalos órát. Addig tehát az érdekelt kereskedőknek és szállítóknak várakozniuk kell másrfelel pedig e kése delmes munka miatt felesleges fekbérek fizetésére is kényszerűnek.

Ezenkívül még elviselhetetlen magatartást tanúsítanak is a felekkel. Legutóbb Glasz deklarálás egy előkező aradi szállítási vállalat megbízottját Schwarz Lajost inzultálta és valóságga kikergette a hivatalból csak azért, mert az illető sürgetni merete a szállítmányát.

Természetes, hogy a szállítási tisztviselő nem hagyta annyiban a dolgot és hamarosan jelentést tett az inzultálásról a vámfőnöknek, de ez nemcsak, hogy ügyet sem hederített a panasza; hanem egyenesen kitiltotta a helyiségből Schwartzot. A deklarálás ur ugyanis időközben azzal is betetőzte még a hibáját, hogy Jonescu vámfőnök előtt olyan színezetet adott a történeteknek, mint ha a vitatkozás hevében a tisztviselő velemédezt volna teit gességre.

Miután a közelmúltban Glasz hivatalnoknak ismételtén támadt hasonló incidense az ott megforduló felekkel, az aradi szállítási vállalatok — mint erről a Brassói Lapok munkatársa beavatott helyről értesül — memorandumba foglalják a tapasztalt súlyos anomáliákat és legközelebb egyenesen Bukarestbe juttatják az a kormányhoz. Ott tiltakoznak majd energikusan az ellen, hogy a kereskedelmi élet ilyen fontos mozzanatához mint amilyen a vámolás állandóan ilyen minősíthetetlen botrányok fűződjenek.

Anglia becsülete nem engedi meg, hogy az adósságügyekben revíziót kérjen

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az alsóház üléseit november tizenegyedikéig elnapolta. Az utolsó ülésen Chamberlain külügyminiszter utalt Anglia és Amerika egymáshoz való jóviszonyára, s ezzel kapcsolatban Mellonnak és Churchill pénzügyminiszternek az amerikai hitelek felhasználásáról szóló nyilatkozataival. Chamberlain kijelentette, hogy Anglia nem tartja becsületével és méltóságával összeegyeztethetőnek, hogy az adósságok rendezéséről panaszkodjék, vagy revíziót követeljen. Chamberlainnek ez a kijelentése sanda vágas Franciaország felé is, amely — amint ismeretes, — évek óta panaszkodik, hogy Amerika sokkal többet követel tőle, mint amennyit Németország fizet neki jóvátétel címén.

Mit akar hát Jugoszlávia?

A szófiai jugoszláv követ kormánya nevében szigorú hangú jegyzéket nyújtott át a bolgár kormánynak a legutóbbi határviellongások ügyében. Ne keressük azt most e pillanatban, hogy történt-e valami komoly esemény valóban a jugoszláv-bolgár határon, van-e mindehhez valami köze a szófiai kormánynak, megérdemli-e a szigorú hangú jegyzéket? Nyilvánvaló, hogy nem mindig annak van igaza, aki szigorú hangú leveleket írogat. S valószínű, hogy most sincsen egészen igaza Jugoszláviának.

A jugoszláv-bolgár eseményeket, a melyek az utóbbi időben — sajnos — oly gyakoriakká váltak, egészen más szempontból kell vizsgálnunk. Jugoszlávia háborút nyert, abban különbözik azonban a többi győztes államtól, hogy ezek többé-kevésbé meg vannak elégedve azzal, a mit a győzelem juttatott nekik, míg Jugoszláviában még mindig valami érthetetlen terjeszkedési erő dolgozik, amely nem engedi megnyugodni ennek a balkáni államnak a népét. Egyáltalában nem tévedés azt állítani, hogy Jugoszláviának eddig majdnem minden külpolitikai lépését ez a terjeszkedési vágy vezette, s hogy ha ez az erő eddig nem érvényesült olyan mértékben, mint ahogyan azt Jugoszlávia szeretne volna, annak okát egyedül Jugoszlávia földrajzi helyzetében s szomszédainak erős ellenálló erejében kell keresni. Az egykori orosz cári birodalomnak a szláv szellemből fakadó terjeszkedési vágyát örökiségként Jugoszlávia vette át, benne azonban nincs meg az az erő, amelyre a nagy orosz birodalom támaszkodhatott.

Hogyan is állunk e pillanatban a jugoszláv törekvésekkel, s a vele szembenálló erőkkel? — Még a béketárgyalások ideje alatt a délszláv állam politikai megkülönböztetett figyelmet szentelték Albániának. Ennél a kérdésnél nyilvánult meg az első terjeszkedési vágy, a melynek legfeljebb csak annyiban volt jogosultsága, hogy az albán partoknak Jugoszláviához történő csatolása esetén szabad kijáratra lett volna a tengerhez. Ennek ellenében fel kellett volna adni a kis albán népnek oly nehezen kivívott függetlenségét, de szemben talála volna magát legerősebb ellenfelével, Olaszországgal, amely viszont még ma is igényt tart az Adriai-tenger egész partvonalára. Jugoszláviának be kellett látnia, hogy a Drinán túl sokat keresni valójában nincs. Olaszország ma már különben is annyira befészkelte magát Albániában, hogy Jugoszláviának minden erre irányuló terjeszkedési törekvése neveltségesnek látszik.

Nem kevésbé balul sikerült Jugoszláviának az az akciója, amelyet Görögország ellen indított. Tudta nagyon jól, hogy innen területet nem kaphat, de így-

nyét bejelentette úgy a görög kormánynak, mint a nagyhatalmaknak a szalonikiai kikötő szabad használatára. Görögországnak nagyon is jól tudta, hogy Jugoszláviának a szalonikiai kikötőbe való bevonulását se Olaszország, se Anglia nem látná szívesen, s éppen ezért egyetlen kecsegtető jugoszláv ajánlatnak se adta be a derekát. Anglia erős ellenállásán akadt meg a Görögország felé való terjeszkedés, hihetileg most már végérvényesen.

Talán szólni sem kell arról, hogy Jugoszláviának még ma is erős területi aspirációi vannak a kis Németausztria felé is, állandóan azt hangoztatva, hogy Stájerország és Karintia jugoszláv terület. Ezt az oktatlan és alapatlan állítást amugy sem hiszi el senki.

Az egyetlen terület, amely még a terjeszkedésre lehetőséget nyújt: Bulgária. Lakossága szláv; legyőzött állam, a macedón mozgalmak állandó fészke: mind olyan tényezők amelyek könnyűvé tehetik esetleg Jugoszláviának azt, hogy ide bevonulva, megteremtse a nagy balkáni szláv államot. Hiszen ismerjük azt a felszót, amelyet szerb oldalon a béketárgyalások ideje alatt igyekeztek becsémpészni a közvéleménybe, s amellyel Bulgáriára szinte ráparancsoltak, hogy a Szerbiához való csatlakozással segítsen megalakítani a nagy délszláv államot. A balkáni érdekek akkor azonban mást parancsoltak, s a békeszerződések meg hagyták Bulgária függetlenségét. A macedón mozgalmak azonban nem szüntek meg, sőt Jugoszláviának ma is egyenes érdeke, hogy állandóan készen tartsa a gyújtót, amely a macedón mozgalmakat lánggalobbanthatja. Ez az egyetlen út, a mely megnyithatja Szófia felé az utat, s csak egyetlen alkalommal kell sikerünie egy macedón mozgalomnak, amelyet a háttérből Jugoszlávia irányít, hogy a szerb terjeszkedési hóbort rátehesse a kezét Bugáriára. S akkor még, talán évtizedek múlva, sikerül megteremteni az oly rég áhított nyugatmagyarországi korridort, s ezzel teljesedésbe megy a szerbek régi álma: a középeurópai nagy szláv állam. Szerencsére vannak tényezők, a melyek eredményesen utját állják ezeknek a törekvéseknek is.

Bulgária felé azonban a legfenyegetőbb a szerb hatalmi és terjeszkedési törekvés, s itt kell figyelemmel kísérni minden megmozdulást, de nem is szabad egyúttal hittel adni minden felajdulásnak, amely szerb részről hangzik el. Jugoszlávia a háttérben állandóan intrikál, s ha igaz volt évtizedeken át, hogy Szerbia a tüzfészke nemcsak a Balkánnak, hanem, — amint bebizonyult, — az egész világnak, akkor ez igaz ma is. Ha Európában újból nemzetközi viszályra kerül a sor, annak kiindulópontja első sorban is Jugoszlávia lesz.

Kárpáti Gyula.

A jugoszláv kormány kiadta a mozgósítási parancsot

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Deutsche Allgemeine Zeitung Belgrádból jelenti, hogy a jugoszláv kormány

az összes katonai alakulatok parancsnokainak kiadta a mozgósítási parancsot.

A hadügyminiszter kijelentette, hogy **nem retten vissza a bulgár határ átlépésétől sem,**

hogy a komitási üzemeknek véget vessen. Nincs más külügyminiszter az összes nagyhatalmakhoz jegyzéket intézett, a melyben kijelenti, hogy ha a bolgár kormány nem szünteti be üzemeit, Jugoszlávia kénytelen lesz az ügy elintézését saját kezébe venni.

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A balkáni helyzet Jugoszlávia és Bulgária miatt itt komoly nyugtalanság

észlelhető francia politikai körökben, s félnek, hogy fegyveres beavatkozásra kerül a sor. Tartanak attól, hogy Bulgária a szerb jegyzékre nem ad kielégítő választ, mert a bolgár kormány erőitlen, hogy erőlyesen léphessen fel a bandákkal szemben, részint meg a bandák mögött olasz befolyást sejtene. A Temps szerint az olasz diplomácia veszedelmes aktivitást fejt ki a Balkánon, s sikerült nemcsak Romániát, hanem a korfui incidens ellenére Görögországot is megnyernie, sőt sikerült Albániában is súlyosan veszélyeztetni a jugoszláv érdekek biztonságát. (Ez a jelentés — amint annak tónusából is világosan olvasható, jugoszláv sugalmazásra készült. A jugoszláv kormány minden valószínűség szerint ilyen és hasonló hírek elhelyezésével akarja igazolni Bulgária ellen indítandó esetleges hadjáratának jogosultságát.)

Kihirdették a Rákosi-perben az ítéletet

Rákosi nyolc és fél évi fegyházra kapott — Kommunista tüntetés a törvényszék színe előtt

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tegnapra volt kitűzve a kommunistaperben az ítélet kihirdetése. A reggeli órákban hatalmas rendőri kísérettel szállta meg a törvényszéki épületet és környékét. A járőreket a törvényszéki épülete felé csak igazolás után engedték. Az épületet is nagy rendőri kísérettel szállta meg, az esküdtszéki terembe pedig, ahol az ítéletet hirdették ki, csak a védők és újságírók léphetnek be.

Kilenc órakor vezették be a vádlottakat. Tíz órakor bevonult a bíróság, azok akiknek joguk van zárzó jogán beszélni, felszólltak, s azután a bíróság visszavonult ítélethozatalra.

Egy negyed egykor kezdődött meg az ítélet kihirdetése. A bíróság bűnösnek mondta ki az állam és társadalmi törvényes rendjeinek erőszakos felforgatására irányuló bűntettben Rákosi Mátyást, ugyanennek vétségében Örit, Göögöst és Weinbergert. Rákosit ezért kilencfél évi fegyházra, mint főbűntetésre, tíz évi hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésére ítélte.

Amikor az elnök az ítéletnek ehhez a részéhez ér, Rákosi felugrik:

— Eljen a legális kommunistapárt! — kiáltja.

Az elnök erősen rászól:

— Figyelmeztetem a vádlottakat, viselkedjenek nyugodtan, különben a legszigorúbb rendszabályok alkalmazására kényszerülök.

Majd folytatja az ítélet kihirdetését. Öri Károlyt négy évi fegyházra és tízévi hivatalvesztésre, Göögös Ignácot három évi fegyházra, Weinberger Zoltánt nyolc évi fegyházra ítélte a bíróság.

Weinberger a reávonalkozó ítélet-rész felolvasása után felkiált:

— Eljen a kommunista internacionálé!

A többi vádlott is felugrik s kiáltja:

— Eljen a proletárdiktatura!

— Eljen a kommunizmus!

Az elnök mindenkit rendreutasít, majd figyelmezteti a vádlottakat, hogy ha még egyszer közbeszólnak, megbílyesíteti őket. Az ítélet felolvasását folytatja ezután: a bíróság Haman Katót huszonöt hónapi, Juhász Pált huszonnégy havi, Mitterer Józsefet huszonöt hónapi, Szabó Pétert huszonkét hónapi, Fiala Ferencet huszonnyolc havi fegyházra ítéli a bíróság. Vági Istvánra egy évi börtönt szabott a bíróság. Hajdu Henriket felmentí, a többi kisebb vádlottakat pedig tíz hónaptól két évig terjedő büntetésre ítélte.

Az ítélet indokolásának lényege az, hogy a vádlottak a harmadik internacionálé és a kommunizmus elveit vallják, s így akár legális, akár illegális formában kétségtelenül az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására törekkeznek. Az indoklás során a törvényszék egyetlen enyhítő körülménynek a lázas politikai atmoszférát vette tekintetbe.

Az ítélet ellen a főügyész felebbezést jelentett be.

Amikor Rákosit megkérdi az elnök, hogy megnyugszika az ítéletben, Rákosi így szól:

— Bizonyos vagyok benne, hogy közfelháborodást fog kelteni.

Az elnök: Ezért két napi sötét zárkát kap.

A többi vádlottak mind felebbeztek.

fogadta a törlesztési pénztár felállításáról szóló javaslatot, valamint azt is, amely az ország gabonával és kenyérrel leendő ellátásáról szól. A földművelési miniszter megcáfolta a t a hirt, mintha a francia gabonát külföliek vásárolnák össze olcsó pénzen. A szocialisták gabona központ felállítását javasolták és azt hogy a gabona külkereskedelmét tétessék állammonopoliummá, ezeket a javaslatokat azonban elutasították.

Aradon egy rendőrtiszt inzultálta a szocialista tanácsnoknőt

A polgármester a rendőrségtől kér elégtételt

ARAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A városi tanácsnak kétségtelenül Rózsai Ferencné a legjellegzetesebb és legérdekesebb alakja. Valamikor proletárleány volt, aki keskeny mellével és győzhetetlen ambíciójával 16 órát dolgozott naponta rosszlevegőjű műhelyekben, ma pedig a város egyik intellektuális büszkesége, aki az aradi értelmiséget a társadalomtudományok propagandájával akarja bekapcsolni a szocialista áramlatokba. Nincsen tanácsülés, hogy ne szólalna fel és ne vagdosna kiméltlen igazságokat a szegényebb néposztályok érdekében a város uraihoz.

Legutóbb Rózsainé az aradi Neptun-fürdőben szemtanúja volt annak a jelenetnek, midőn az egyik kabinból — állítólag — eltűnt néhány száz lej miatt a rendőrtiszt Nagy Istvánt, a kabinos embert, egy magával tehetetlen aggastyát akart előállítani a rendőrségre.

— Tiltakozom ellene — szól rá a proletár apostolnő a rendőrkomiszárra — hogy a kabinosembert ráncigálják elő egy olyan lopásért, ami csak a tulzsufolt kabinoknak, meg a város kapzsiságának a kísértő jelensége.

A rendőrtiszt udvariatlanul, sőt erőszakosan félrelökte Rózsainét, aki erre indulatosan fölpatant:

— Ez erőszak! Visszaélés a hivatalos hatalommal! Igazolja magát!

A rendőrtiszt felelet helyett lekapta egyensapkját és a tanácsnoknő arcába nyomta, aki emiatt memorandumot nyújtott át dr. Robu János polgármesternek, akitől az egész munkásságát és egy tanácsot ért sérelem miatt szigorú orvoslást kért. A város ma átiratilag értesítette az államrendőrséget a történetről és a megtámadott Rózsai Ferencné részére teljes elégtételt kért s egyben követelt a vétkes rendőrtiszt megbüntetését is. Valószínű különben hogy az általános érdeklődést keltett ügynek a legközelebbi városi tanácsülésen is viharos folytatása lesz.

Husz ember halála egy körmeneten

Borzalmas robbanás Castellofrancoban

NÁPOLY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nem messze fekvő Castello Franco városkában tegnap délelőtt a főucca egyik rak tárhelyiségében még eddig ismeretlen okból robbanás történt. A robbanás idején az üzlet előtt éppen egy körmenet vonult el. A robbanás a résztvevők közül husz embert azonnal megölt, harmincat pedig súlyosan megsebesített. A raktár tulajdonosát és családját a felismerhetetlenül összerongosolva húzták ki a romok alól. A robbanás színhelyéhez négy órán keresztül senki sem mert közel menni, végül is a helyőrség kezdte meg a mentési munkálatokat.

Előkészületek a népszövetség őszi ülészakára

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A népszövetség őszi ülésén a német delegációt Stressemann fogja vezetni. A delegáció tagjai közt nem jelenik meg Marx cancellár.

PÁRIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Briand a tegnapi fogadta a lengyel, spanyol és a japán nagyköveteket, s tárgyal velük arról az álláspontokról, amelyet ezek az államok népszövetségi tanácsának kibővítése tárgyában elfoglálnak.

A polgári pártoknak talán sikerül megmenteniük a frankot

Tegnap tíz millió dollárt fizetett Franciaország Amerikának — A szenátusban döntő fölényrel, majdnem egyhanguan szavazták meg a kibontakozási terveket — A polgári építő program sikerre

PÁRIS. (A Brassói Lapok eredeti távirata.) A jelek arra vallanak, hogy amit a szocialista és a radikális elemek elmondtak, azt a polgári pártok egyesüléséből megszületett Poincaré-kormányznak sikerül jótánnie. A frank tartósan emelkedik, s Franciaország igyekszik eleget tenni kötelezettségeinek. Még a parlamenti egységet is sikerül helyreállítani: Poincaré tervei impozáns többséget találtak a szenátusban.

A legújabb fejleményekről a következő táviratok számolnak be:

A szenátus gyors egymásutánban elfogadta az előterjesztett szanálási javaslatokat. A szavazás eredménye 250 volt tizenhárom ellenében a javaslatok mellett.

A kamara pénzügyi bizottsága csütörtökön kezdte meg a részletes javaslatok tárgyalását és Poincaré a délelőtti ülésen megteszi kijelentéseit, amelyek alapján a tárgyalások még ma befejeződhetnek, úgy, hogy délután a bizottság a kamara elé terejszti jelentését.

Ma tárgyalja a bizottság azt a javaslatot is, hogy a francia jegybankot hatalmazzák fel külföldi pénznemek vásárlására és ezeknek a pénzeknek fedezete alapján újabb jegykibocsátásra. Az így kibocsátandó bankjegyeknek teljes aranyértékű fedezetük lesz és azok a kereskedelem és ipar szükségletét teljesen kifizetik. A kormányt felhatalmazzák arra is, hogy a jegybankkal minden külön törvényhozási tárgyalás nélkül megköttesse minden olyan egyezményt, amely a kibontakozás érdekében szükséges.

ges. A felhatalmazás harmfinc napra szól.

Franciaország tegnap tíz millió dollárt fizetett Amerikának törlesztésül azokra az adósságokra, amelyek a hadianyagok átvételéből származtak.

Poincaré a szenátusban nagy beszédet mondott pénzügyi javaslatai mellett.

— Ha a frankot meg akarjuk szilárdítani, mondta frenetikus hatás közben, nem szabad engednünk, hogy szemlélté váljék!

Bejelentette, hogy rövidesen benyújtja a törlesztési pénztár felállításáról szóló törvényjavaslatot a szenátusban is és hogy elsősorban az örökösödési adók emelését kívánja.

Blum és a szocialisták kifogásolták a bankjegyek kibocsátását, mert ez szerintük inflációt jelent, Poincaré azonban kifejtette, hogy a kibocsátás teljes fedezet mellett történik. Bejelentette azt is, hogy az ősszel, ha a viszonyok megengedik, megfontolja, vajon nem készítené-e elő egy belföldi konszolidációs kölcsönt.

Németország nem vesz részt a frank megjavításában

BERLIN. (A Brassói Lapok eredeti távirata.) Az Egyesült Államok jegybankjának elnöke külföldön tanácskozást folytatott a birodalmi bank elnökével. A megbeszélések nem vezettek eredményre. A német jegybank nem vesz részt a frank értékméltosítási munkálataiban.

Háborús gazdaság Franciaországban

PÁRIS. (A Brassói Lapok eredeti távirata.) A kamara pénzügyi bizottsága el-

Pillanattfelvételek egy zürzavaros zugtőzsdéről

Vaggontételek, melyek a levegőben röpködnek — Betéti társaság korlátozott teletősséggel

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok munkatársától.) A kolozsvári és temevári tőzsde helyett, melyek csak mint lávoni áramok élnek Erdély közigazgatási faktorainak fantáziájában, áll most és szapora közéjük inlézmánnyá fejlődött nálunk a zugtőzsdés rendszere. A legnagyobb és legismertebb ilyen zugtőzsdé a máramaroszigeti, melynek megalapító, köre tulnyúl a határokon s mely Nistó, Prágáig hatalmas üzleteket bonyolít le természetesen — szaknyelven szólva — korlátozott teletősséggel.

A második zugtőzsdé Kolozsváron a Bristol-kávéházban szűkebb Rendes körülmények között, mondjuk délutáni három óráig éjfélig barátságos csafái kávéház, a Bristol, edeskes vidéki szimfóniákkal, olcsó szilvalévek és szombatoként parkettáncokkal. Reggel kinyitott kora délutánig azonban pompás képét nyújtja a mi zavaros, bizarr és bizonytalan gazdasági életünk, összes titokzatosságával, fejlettségével és légszerűségével egyetemben.

Kezdődik a tőzsde

Hogy ne legyünk túlságosan szakszerűek és e tőzsdék életéből kiragadjuk azt is, ami legközelebb állban emberi nyugodt szívvel kijelenthetjük, hogy a Bristolban a napi forgalom rossz viccekkel és savós epéskedésekkel kezdődik. Reggel félkilenc órákor már mintegy 2—300 ember szorong a leterített asztalok mellett. Ugyancsak vegyes társaság. Tipikus tőzsdébenélők találunk és meglehetősen szigorú, courtier-k. Felhajlítják fedező és afféle ajamiznalesó kibecek. Még szűcsend van. Vagyon-ételek és papírmasszák, díszek és sejtornyenyi ségek, és szőszállományok, erdőterületek jóga és szüretelési szerződéseik még nem cserélnek gazdát. Egyelőre csak lippek és viccek repkednek a levegőben. S ha valaki végigsétál az asztalok között, a pünkösti tüzes nyelvek minden intervenciójával indul meg a színpadkárát:

— Jöjjön csak ide, szép fiatalember!... Mit keres maga itten?... Üzletet... na, akkor menjen Haifába macaszt árulni!

— Eladók... Eladók... Van egy félvagon fűszpapirom! Önnök bizonyára nagy szüksége van rá!

Kilenc órára összebujnak a tőzde genilemanjai és kezdődik az üzlet. Színe valószínűleg, hogy milyen izgatott lázzal és ingerült szenvedéllyel, cserélnek gazdát az értékpapírok és devizák. Hatalmas energiák robbannak ki ezekben a titkos üzletekben s a legmunka néhány perc, már csupa hangos rikadozás, vita, veszekedés, rábeszélés, erőszakolás, lassu ajánlgatás, és mericskélés a Bristol. Izzadnak ordítanak, rohangálnak, küldögeinek, s közben néhány shylocki figura gunyos mozdulattal figyel a kényelmes sarkokból ezt a zürzavaros vásárt.

Tizenegy órákor tetőpontját éri el az izgalom. Sugyanokkor egy hatalmas ordítás és egy józsu kacagás között, egészséges pofon csattan el valakinek az arcán.

All right, az üzlet folyik.

A kigolyóztottak

Bizony, Uram! a Bristol tőzsdéje halvány alapítvány. Keleti hangulatok és keleti impressziók. Emellett keleti förtőtlenség. Itt nem lehet bizonyosra menni. Lehet, hogy ma veszel egy vagon almát és holnap kapsz helyette két zsák szénport. Semmi ellenőrzés és semmi törvényesség. Nincsen szabályzat és felügyelet. A tagsági díj egy feleke kávé, melyet a tag urak, ha a főpincér esetleg a másik sarokban van elfelejtett, el is felejtnek.

Némiképpen mégis uralkodik ezen a tőzsdén. A zsivanybecsület rendje. Egy más között, a szó szoros értelmében vett állandó tagok között a leköltött üzlet szentség. S ha valaki mégis ignoránna ezt a halgatógos megegyezést, akkor meghal a tőzsde számára. Nem tudunk vele többé szóba, elvesztette hitelét és még kifizetésre is csak végsőként spekulálhat.

Ezek a kigolyóztott nagyságok a Cafe Transilvania füstös hátfüggőiben találkoznak. Az ódon boltok alatt csupa mindenre kész, eszant szőzölgő és ekészítő begravatni egymást. Verre megy a dohog. A leglehetségtlenebb ajánlatok és tervek kergetik egymást, a felek az asztalokon át kábálnak és egyezkednek és a füstös termekben néhány lezárótt vigő dühös tennikaraból nemritkán a egyszerű tőzsdék szűlelnék meg... A juttúztetek...

gyünk. Erre a funkcióra csak teljesen megbízható testvéreket jelöljetelek ki, a legjobb, ha tiszteket küldtök. A legszigoribban meg fogom büntetni azt, aki-ről esetleg kiderül, hogy saját meggazdagodására végezte ezt a feladatát. Gajda ezredes s. k. a keleti front parancsnoka. (Csita, 1918. augusztus 29637—op. sz.)

A jegyző ur reflektál a medve hőrére

BERECK. (A Brassói Lapok alkalmi tudósítójától.) Bereck község lakossága tulnyomó részben gazdálkodással és állattenyésztéssel foglalkozik. De nem tulzás azt állítani, hogy az állattenyésztés a főfoglalkozása. Hisz a megfigyelő ember észreveheti, mily nagy szerelelel és gondossággal ápolja és neveli a berecki ember állatait. Nincs azon tehát mit csodálkozni, ha a berecki gazda egész téli vágyakozásában benne van a tavasz utáni sovargás, amikor megnyílik az idő amikor kisarjadzik a fű, amikor kizöldülnek a tél szigorától letarolt havasok.

Ha korán megnyílik a tavasz, nagy az öröme minden gazdának, mert kicsapathja az egész télen rabságra kárhoztatott kedvence szarvasmarháját. Így volt ez minden esztendőben. Meg is volt az eredmény, mert a téli szűkebb táplálkozás miatt többé kevésbé leromlott marhák szépen feljavultak tértek meg az ősz beálltával. Ebben az esztendőben azonban leeresves csalódás érte azokat a gazdákat, akik a szarvasmarháikat a havasi legelőre csapták. A kora tavasszal ugyanis megjelentek a lótolvajok és nemcsak a lovakat hanem a havasokon legelő ökröket, tinókat is elhajtották. Ezeket a lopásokat megsokalták a hatóságok is és több csendőrőrs összehívásával hajtvadászatot rendeztek az erdőségeken. Volt is ennek jó eredménye. De pár héttel ezelőtt megjelent a havasok másik réme, a szarvasmarhák legnagyobb ellensége — a medve.

Az elmúlt hónap utolsó felében nyolc nap alatt nem kevesebb mint 6 darab marhát pusztított el ez a havasi bestia! 50 ezer lej kárt okozva a lakosságnak.

Ötvenezer lej anyagi kár egy községnek olyan összeg, amely feljajdulásra késztette a gazdaközönseget. Hiszen nem az első eset ez, hogy a medvék megtámadták a havasi csordát.

De az elmúlt esztendőben több nagy ki fejlődött ökr is volt a csordában ezek felvették a harcot a medvékkel. S a mult esztendei eseteken okulva a gazdaközönség kérte a község előjáróságát, hogy a havasi pásztorokat fegyverezzék fel. Az előjáróság ezt a kérést minden esetben megtagadta. Ezután elmentek a gazdák Jancsó Gábor közdivásárhelyi közjegyzőhöz, mint aki bérli a berecki vadászterületnek. Kérték a bérli közjegyző urat, engedje meg, hogy a duvadakat pusztíthassák. A közjegyző pedig a helyett, hogy engedélyt adott volna, vagy in tézkedett volna a duvadak pusztítása iránt, szigoruan megtiltotta, hogy bárki is fegyverrel merjen az erdőbe menni. Tudni kell pedig azt, hogy Jancsó Gábor ur 500 lej évi bérért bérli a berecki 3000 holdnyi vadászterületet a halászi bérlettel együtt.

A bérleti szerződésben pedig benn foglaltatik, hogy a bérli köteles a duvadakat irtani. A nemes vadállományt pedig fejleszteni. Most odáig fejlődött a dolog, hogy a havasi pásztorok nem merték tovább a csordát a havason hagyni, behajtották az a községbe. Igen ám, de künn van a havason néhány darab juh. Mi fog történni, ha az ökr hushoz hozzá szokott fenevadak betörnek a juhnyáj közé. Holt bizonyos, hogy a juhok között számban még irtózatossabb pusztítást fognak véghez vinni. Ki térí meg a berecki gazdák eddigi kárát, s ki fogja megtéríteni az ezután bekövetkező károkat. Ki kárpótolja a gazdákat azért, mert a csordát nem legeltethetik a havason! A »Nimrod« közjegyző azt felelte a nála járt károsult gazdáknak, hogy ő kárpótlást nem fizet. Ussék agyon a medvéket, ha feltik a marhákat, de neki hagyjanak békét. S hogy a malicia nagyobb legyen, kijelentette, hogy az agyonvert medve bőrt neki bevigyék, mert különben bejerele az illetőt. Már most hova merre menjenek a gazdák? Mit tevék legyenek, hogy a marha állományuk megvédecsék a duvadak ellen. A rablókat már elűzte a hatóság. De melyik hatósághoz forduljanak a duvadak irtása miatt?

A fasiszták felfordítják Csehországot

Hogyan szerzett pénzt Gajda tábornok Oroszországban?

PRÁGA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A prágai Zsófia sziget szállodájának nagytermében néhány nappal ezelőtt nagyjelentőségű gyűlés zajlott le: a cseh fasiszták összegyűltek, hogy végre állást foglaljanak Gajda tábornoknak, az elbocsátott cseh vezérkari főnöknek, a csehországi fasizmus megteremtőjének ügyében.

A gyűlésen több szónoklat hangzott el, amelyeknek mindegyike egy-egy jelzőt adott ki, de valamennyi egyuttal telve volt fenyegetésekkel a cseh kormány felé. A gyűlés egyik szónoka kategórikusan kijelentette, hogy

a radikális nemzeti párt tíz napi határidőt engedélyez a kormánynak arra, hogy Gajda tábornoknak elégtételt adjon.

A nemzeti radikálisok tíz nap múlva visszatérnek arra a helyre — mondotta — ahol most ezt a gyűlést tartják, és ha addig igazságot nem tesznek, akkor egyes uraknak melegük lesz.

Ismeretes, hogy Gajda tábornok ellen hangoztatott panaszok és vádak között az egyik legsúlyosabb az, hogy Oroszországban a csehszlovák legió fenn tartására a vörös hadsereg zsákmányoló katonáitól lopkodta össze a pénzt és az aranyakat. Gajda tábornok és hívei ezt

kereken letagadták, most azonban előkerült Gajda tábornoknak egy Oroszországban kiadott napiparancsa, amely szó szerinti fordításban így hangzik:

— A cseh-egységek összes parancsnokainak Krasnojarszktól Blagovjeszenszktól. — Bizalmas! Elrendelem, hogy táborozási helyeiken nyomozást indítsatok, esetleg őráratokat küldjetelek a menekült bolsevik lakásaiba s náluk alapos házkutatásokat tartatok. Ismeretes ugyanis, hogy minédnütt, ahol a bolsevik katonaságunk elől elmenekültek, kirabolták a kincstári pénztárakat s más pénztárazeteket és onnét az összes pénzt, legfőképpen az aranyat magukkal vitték. A közök most nap-nap után találunk ilyeneket a bolsevik foglyoknál. Kötünk alkalmunk van arra, hogy a cseh alap megteremtésére bőséges eszközöket találjunk. Ezért a következőket rendelem el: A helyi lakosság körében szigorú nyomozást kell indítani a vörös gárda volt tagjainak a kikutatására, náluk alapos házkutatást kell tartani és az ott talált aranyat és esetleges egyéb értéktárgyakat a súly vagy darabszám megjelölésével a keleti front vezetéséhez kell küldeni. A munkát minden különösebb körülnyesség nélkül kell teljesíteni s csak arra kell törekedni, hogy mindenütt, ahol csak valamit nyerni lehet, az első le-

Lepadatu miniszter nem engedélyezi a kiviteli illetek további leszállítását

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Lepadatu pénzügyminiszter ma egy újságíróknak kijelentette, hogy a kiviteli illetek további leszállításába semmi körülmények között sem egyezik bele. Amit eddig engedtek, elég volt a kérdést befejezteszteni. A tisztviselők felemelt

fizetését nyolc-tíz nap múlva kifizetik. A pénzügyminiszter még közölte azt is, hogy felkérte az összes miniszteriumokat, hogy költségvetési tervezetüket október 15-ig készítsék el, hogy az általános költségvetés mihamar elkészülhessen.

Oroszországban forradalom dul?

A bukaresti lapok a Trotzki-féle hadsereg lázadásáról számolnak be — Odesszában állítólag véres harcok folynak

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A mai bukaresti lapok legnagyobb része közöttük elsősorban az Universal állítja meg eredeti jelentések alapján arról számolnak be, hogy Oroszországban kitört a szélső ellenzéki forradalom. E tudósítások szerint a forradalom egész Ukrajnában teljes erővel dühög. A hadsereg és a munkásság legnagyobb része az ellenzéki táborába szegődött. Felfegyverzett parasztok több várost elfoglaltak, szétvált az üzletkezelés és rengeteg ruhaműt és élelmiszer szedtek össze. A hatóságok teljesen tehetetlenek az óráról-órára terjedő forradalmi jelenségekkel szemben.

Odesszából jelentik, hogy az ottani helyőrségben is forradalom tört ki. Leszevics tábornok csapatai megragadták a kormány utasításának a teljesítését, hogy az Ural hegységben foglalják el a nekik kijelölt új beosztást. Amikor a vezérkar irodájában a kormány kiküldöttje, Dracsenkó, megjelent, hogy ezt a rendeletet végrehajtsa, a katonák körülvették és meggyilkolták. A holttestét Odessza utcáin végighurcolták s állandóan kiáltották:

— Le a terror kormányával!
— Le az erőszak kormányával!

Ujabb jelentések szerint Odesszában valószínűleg polgárháború folyik. A kormányhű csapatok kénytelenek voltak elmenekülni a városból, s a város határában barrikádíroztak el magukat. A kormánycsapatok elleni akciót Potnikov kapitány, Trockij volt segédtszije vezeti, és a két tábor közt elkésredett harc folyt le. Mindkét részen számos halott és sebesült van.

Leszevics tábornokot és több magasrangú tisztját, akiket a Cseka letartóztatott, a forradalmi csapatok kiszabadították. Odessza a felkelők kezén van. A legtöbb üzlet zárva van, a legtöbbjét kifosztották.

Stalin, Slepnyikov kíséretében a kormányhű csapatok őrizete alatt Tiraszpólba ment.

Irkutsk helyőrsége Trockijhoz csatlakozott.

Országosan szervezzük meg irodalmi és műkedvelői társulatainkat

P. Gulácsy Irén is nyilatkozik

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Tellek Dezső vette fel az eszmét: hogyan lehetne megközelíteni az erdélyi magyar fajvakat az irodalom, a művészet eszközeivel, hogyan lehetne a Magyar Párt, az irodalmi társaságok és a műkedvelő egyesületek válogatott munkájával kulturát terjeszteni a fajvakban? Elsőnek Peredy György, a Magyar Párt nagyváradi tagozatának főtitkára és a Szigligeti Társaság főtitkára válaszolt. Kérdést intéztünk azonban az országos érdekességű kulturális ügyben P. Gulácsy Irénhez, a kiváló írónőhöz is, aki a következő nyilatkozatot tette:

— Olvastam a Brassói Lapokban fölvetett tervet és bizonyos okokból örültem is neki. Mert minden eszme felvetődés csak amellyel bizonyít, hogy vitalitásunk nem kallódott el egészen, hogy gondolkodunk, tehát vagyunk.

— A probléma megpendítőjének a gyakorlati megvalósításra adott ötletét azonban kissé fantasztikusnak találom. Ennek alapján az erdélyi irodalom nehéz helyzete szerintem meg nem oldható.

— A Magyar Párt egészen külön-

kozott, s lefegyverezte a kormányhű csapatokat. A felkelők élén Tribulin tábornok áll. A táviró és telefonösszeköttetés Irkutskkal megszakadt.

Zinovjev lakásába bombát dobtak. Zinovjev a karján és a nyakán megsebesült.

Moszkvában számos letartóztatás történt s valamennyi letartóztatott Szibériába szállították. A zavargásokkal kapcsolatban Moszkvában és Pétervárott óriási az izgalom. A kormány táviratokkal és felvilágosító kommunikációkkal igyekszik megnyugtani a kedélyeket, s cáfolni a forradalom híreit. A kommunisták között óriási pánik uralkodik.

Amint egy párisi távirat ujabbban jelenti, a szovjetkövetség megerősítik a hírt, hogy most a lázadások nyomán hirtelen tárgyalásokat kezdtek az orosz bolsevik és menseviki pártok képviselői Párisban. A tárgyalásokat a szovjetkötet irányítja, s azok a két párt együttműködését célozzák. A menseviki sulyos feltételeket támasztottak, ragaszkodnak a sajtószabadság helyreállításához, valamint a népbiztosok tanácsának olyan kibővítését követelik, amely lehetővé teszi a francia köztársaság alkotmányához hasonló parlamentáris köztársaság kiépítését.

Megerősítik az orosz határ román őrségét

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az oroszországi forradalomról újabb érkező hírek szerint a forradalom egészen komoly jelleget öltött, s nincs kizárva, hogy az

rezsimváltozást von maga után.

Oroszországban a legelkeveredtebb és legvéresebb harcok folynak.

A román kormány az Oroszországból érkező hírek hatása alatt megerősítette a dnyeszteri román határőrséget, nem azeri mintha orosz részről támadástól kellene tartani, hanem hogy az orosz menekülők áradatát feltartóztassák.

álló politikai szerv, külön célkitűzésekkel és problémákkal.

Ezek a problémák olyan sulyosak, hogy még egy ilyen nehéz kérdéshez, mint az erdélyi irodalom lábraállítás, megterhelni és megfordítani őket nem lehet, de nem is szabad.

— Az ember elcsodálkozik, látva, hogy napról-napra ötletek támadnak és mi mindenféle eszmék bukkannak föl, melyeknek megvalósítását mind s

lehetőleg azonnal

a Magyar Párttól várnák, és sürgetnék egyesek s csoportozatok. En ezekkel nem értek egyet. Ha a Magyar Párt csak az alapszabályában lefektetett programját valósítja meg, máris olyan szívfeszítő teljesítményt végzett, ami becsületére válnék nem egy ilyen fiatal és még teljes egészében ki sem épített tömörülésnek, de egy hatalmas, rég megcsilárdult és tapasztalatokban bővelkedő, több évtizedes politikai organizációnak is. Nem szabad hát szerintem abba a hibába esnünk, hogy minden vajdás kérdésünket egyszerűen a Magyar Párt nyakába toljuk, és követeljük tőle olyan problé-

máink megoldását is, melyeknek rendezését még maguk a speciálisan ilyen célokat szolgáló kulturális szerveink sem voltak képesek megvalósítani.

— Ez a válasz talán annak a vádnak tekinthető ki, hogy a Magyar Párt érdekeit

fölébe

helyezem az erdélyi magyar irodalomnak vagy, hogy ezt éppen mostohán kezelem ama zal szemben, ha szerencsére (vagy szerencsétlenségemre?) nem volnék én is aktív művelője annak az erdélyi irodalomnak, mely a Brassói Lapokban megindult polemika előtt is már, annyit gondolt okozott mind nyájunknak. De ez a körülmény, azt hiszem, mentesít a magyarázkodás szükségétől. Magamnak is az irás — irodalom — a professzióm. Magam is érzem a fölvetett kérdés minden nehézségét. Magam is vágyom a helyes megoldás után, de ezt

nem a Magyar Párt újabb megterhelésében látom,

hanem egyedül és kizárólag a már meglevő és különböző kényszerűségek folytán nagyrészt réli álmodó alvó irodalmi társaságaink új irányu átépítésével, egyöntetű összműködésével és közös célkitűzése alapján.

— A tenni valók ez irányban olyan sulyosak és számban oly nagyok lennének, hogy őket egy futó interviu keretében kifejezni lehetetlen. Irodalmi egyesületeink megvalósítandó közös értekezése számára is derekas munkát és tartalmas vitát jelentene a kérdés mindenirányú taglalása. Ugyane fórum elé tartoznak aztán természetesen a műkedvelői társulatok megszervezésének ügye is. Sem a politikailag elfoglalt Magyar Párt, sem egyesek elszigetelt akciója nem hozhat egészséges megoldást, egyedül az irodalmi társaságok összműködésétől várhatjuk azt. Természetes, hogy a Magyar Párt, mint az erdélyi magyarság nemzeti kifejezője, testületileg és tagjai, mint jó magyar emberek egyénenként kellene hogy támogassák az ilyen alapon megszervezett magyar irodalom mozgalomát, de az irodalmat a politikával formailag és organikusan össze házasítani nem csak meddő, de egyenesen veszedelemes vállalkozás is lenne.

Leégett a jassii katolikus püspöki palota

JASSY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Jassyban ma reggel kigyulladt a katolikus püspökség épülete, amelyben egy nagy sörház és az Excelsior étterem volt elhelyezve. A lángok az egész épületet elpusztították. A kár mintegy tízmillió lej.

Negyvenmillió vasúti kölcsönre tárgyal Románia

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Kormánykörökben megerősítik azt a hírt, hogy a kormány képviselői nagyvárny külföldi vasúti kölcsönre tárgyalnak Angliában és Németországban külön-külön. A kölcsön összege negyven millió lej lenne. Az angolai tárgyalásokat Titulescu vezeti, azonban itt komoly akadályok merülnek fel. Németországban könnyebben mennek a tárgyalások. A CFR a kölcsön felét készpénzben, másik felét pedig gördülő anyagban kívánja, természetesen anélkül, hogy Németország a kölcsön felhasználására bármilyen ellenőrzést gyakorolna.

Üngyilkosság másfélmillió kártyaadósság miatt

SZOMBATHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szombathelyről jelentik, hogy Frank Viktor, nyugalmazott százados másfélmillió tőzsdei és kártyavesztések miatt morfiúmmal megmérgezte magát és meghalt.

Gondolatok

9. Azért, mert mindennap megtörténik, nem kevésbé csoda.

10. Hogy szüztől született, nem nagyobb csoda annál, minthogy született.

11. Hited formáiban kövesd felekedetedet, életedben tetteidben kövesd Krisztust.

Móricz Miklós

Rádiójegyzékváltás a szovjetkormány és Bulgária között

Mi van az ellenforradalmi oroszok hazatérésével?

MOSZKVA. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bulgária és a Szovjetkormány között az utóbbi hetekben élénk rádiójegyzékváltás folyt. A szovjet első rádiójegyzékében tiltakozott az ellen, hogy a bolgár hatóságok elősegítik a menekült orosz fehér gárdistáknak Oroszországba való visszatérését. A bolgár kormány rá-

dió útján adott válaszában erőlesen visszautasította a vádakát, kifejtve hogy a bolgár kormány távol áll a fehérrek hazatérési akciójától, s egyúttal megvédte a szovjetet azzal, hogy a bolgár kommunisták számára fegyvereket csempészték át a határon.

A nemzeti kisebbségek és a megbékülés problémái a Szabadság és Béke Nemzetközi Női Ligájának dublini kongresszusán

DUBLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A napokban fejeződött be a Szabadság és Béke Nemzetközi Ligájának hét napos kongresszusa, amelyen

26 nemzet asszonyai

vettek részt. A nagytekintélyű nemzetközi szervező, ez évi kongresszusának megérdemelt, hogy részletesen megemlékezzünk lefolyásáról, mivel olyan problémák kerültek szóba, amelyek eminens fontossággal bírnak a magyarságra nézve.

A kongresszus Louie Bennett, a WIL (Womens International League for Peace and Freedom — Szabadság és Béke Nemzetközi Női Ligája) oroszországi osztályának elnöknője nyitotta meg majd miss O. Farrelly, a dublini egyetemen a történettudomány tanárnője üdvözölte az oroszországi asszonyok nevében a vendégeket és kifejtette, hogy a bölcs nacionalizmus nem zárja ki a világbéke és az emberi szolidaritás eszméiért való küzdelmet. A liga elnöknője Jane Addams a liga céljait és eszközeit vázolta. Mme Gabrielle Duchêne, a francia osztály elnöknője és a liga alelnöknője a nemzetközi együttműködés szükségességét hangsúlyozta.

Miss Katharine Elisabeth Marshall, az angol feministák egyik legkiválóbb vezetője a gyönyörű zöld írszigetet köszöntötte fel és a kicsiny nemzetek feladatának fontosságát hangsúlyozta a tartós békéért való munkában.

Németország delegátusa, Lida Gustava Heymann kifejtette, hogy az elnyomók mindig a reakciót szolgálták és a szellemi haladás mindig kisebbségek műve volt. Végül miss Tano Jodaiaus, Japán asszonyainak egyik jelenlevő delegátusa és Martha Larsen-Jahn, a norvég szekció elnöknője zárták be az üdvözlések sorozatát.

A következő napon 20 nemzeti szekció jelentései kerültek felolvasásra. Érdekes és felettébb örömdetes, hogy úgy az angol, mint a francia szónoknő erősen állást foglalt minden imperialista törekvéssel szemben. Mrs. H. M. Schvanvick erősen bírált a részesítette a londoni kormány kontinentális és világpolitikáját és kötelező döntőbíráskodást követelt a háborúk kiküszöbölése céljából. Sok szónoknő az iskolákban való katonai fegyver megszüntetését és az ifjúság pacifista szellemében való nevelését követelte. A magyar delegátusok Szirmay Oszkárné és Glücklich Vilma rámutattak arra, hogy

a világbékét csakis az általános demobilizáció és a nemzeti kisebbségek tényleges védelme biztosíthatja,

A kisebbségi kérdéssel egyébként a liga külön kisebbségi bizottsága behatóan foglalkozott és az összes nemzetek delegátusnői kikelték a kisebbségek elnyomása ellen.

A következő napokon a különböző főtémákat tárgyalták, még pedig a következő sorrendben:

- 1) A nemzeti kisebbségek ügyei.
 - 2) A gazdasági és gyarmati imperializmus.
 - 3) A leszerelés és a kötelező döntőbíráskodás problémái.
- A kisebbségi vita során felolvasták az erdélyi szász asszonyok memorandumát, mely, részletesen ismerteti az erdélyi kisebbségek iskoláinak és más kulturális intézményeinek elkobzását és a kisebbségek elnyomását politikai és gazdasági téren.

Kedvezőbbek voltak a jelentések, amelyek a németek és a dánok, valamint a lengyelek és a csehek megbéküléséről szólanak. A magyar delegátusnők azt követelték, hogy

a nemzeti kisebbségek védelme tényleges legyen,

nehogy a kisebbségek magas kultúrája teljesen elpusztuljon.

Részletes és nívós vita után a kongresszus elhatározta, hogy

vizsgáló biztosoakat küld Csehszlovákiába, Lengyelországba, Romániába,

Jugoszláviába, Bulgáriába, Görögországba és Törökországba, ahonnan a nemzeti kisebbségek legsúlyosabb panaszai származnak.

A vizsgálóbizottságok jelentéseit a liga a népszövetség plénuma elé fogja terjeszteni. Az egyhangulag elfogadott rezolúció a nemzeti kisebbségek kultúrájának értékes voltát hangsúlyozza.

ennek legmesszebbmenő védelmét követeli

és a kisebbségi problémának a bevált svájci mintára való végleges megoldását ajánlja.

A kolonizációról és az imperializmusról való vita során Mme Gabrielle Duchêne francia delegátusnő a gyarmatosítás és a kiéleltlen kizsákmányolás ellen kelt ki.

Az általános lefegyverezésről miss dr. Williams terjesztett elő memorandumot, amely az ifjúságnak pacifista szellemben való nevelését és a sajtó, valamint az irodalom fontos szerepét a nemzetek kibékülésében hangsúlyozza és rámutat arra, hogy kizárólag a kötelező döntőbíráskodás bevezetése küszöbölheti ki a háborúkat. Mme Marcelle Capy francia delegátusnő és miss Ruth Flye a valóságosság ápolásának szükségességét hangsúlyozták.

A kongresszust a tisztí kar újjáválasztása fejezte be. Elnöknőnek ismét Jane Addams asszonyt, az amerikai női mozgalmak kiváló előharcosát választották meg, míg a liga genfi központi bizottságának szociálpolitikai osztályvezetőnője ismét a magyar Glücklich Vilma lett.

A kongresszus befejezése után a különböző nemzetek delegátusnői még több napon át Dublin városának vendégei voltak.

W. Ak.

Egyiptom nem kéri a népszövetségbe való felvételét

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Times jelenti Kairóból, hogy Egyiptom ebben az évben nem kéri a népszövetségbe való felvételét, mert előbb még néhány kérdést az angol kormánnyal egyezményez szabályoznia kell.

Kávéházban, étteremben és mindenütt, ahova magyarok járnak, követelje a „BRASSÓI LAPOK”-at, Románia legelterjedtebb magyar napilapját.

H I R E K

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban. Az előfizetésre vonatkozó tudnivalók az első oldalon, a lap fején olvashatók. Hirdetéseket vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők, vagy pedig bármelyik hirdetési iroda vagy bizományosunk útján is feladhatók. A *gal megjelölt közlemények díjazás alá esnek.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidálmátának kiadása

A Brassói Lapok egyes példányainak ára (Bukarestben is) 5 lej, vasárnap 6 lej; Ausztriában 30 garas, Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 dinár, Magyarországon 2000 m. K., Franciaországban 50 centimes, egybeült 6 lej értékű váltata.

Szombat, augusztus 7.

Kath.: Donát p. vértanu. — Prób. ibolya. — Görög: Domet. — Izr. 5686. Ab 27. — A nap: 5.11.1926. Hold: újhold 9-én 12.43 órakor. — Időjárás: Mérsékelt meleg, egyelőre száraz idő, amely később esőre és zivatarra hajlik.

A BRASSÓI LAPOK a romániai magyarság ügyét szolgálja. Aki a Brassói Lapokra előfizet, a romániai magyarságot erősíti.

Augusztus 1.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése augusztus 1-én lejár, hogy előfizetésük megújításáról idejekorán gondoskodjanak, nehogy a postautalványok késedelmes beérkezése miatt a lapküldés megakadjon.

Előfizetési árak vidékre:

Egy évre	1000 Lei
Félévre	520 "
Negyedévre	270 "
Egy hónapra	100 "

Tisztelettel:

Brassói Lapok kiadóhivatala

Decennarium

Immáron tíz éve is elmúlt, hogy az apám haldoklani kezdett. Augusztus előtt néhány nappal átszállítottuk őt a füstös és kormos Pestről az öreg, hegyestéres, duslevegőjű Budára. Valahol a Kékgolyó-utcában kapott szállást utolsó napjaira az apám, egy magasfekvésű ház legfelső szobájában, ahonnan a szem messze tekinthetvén elmerülhetett a Szent Jánosról, a Sasról, a Szemerjéről és a Királyról elnevezett hegyek csodálatosan friss, élettel és örömmel telő zöldjében.

Apám fekküdt a hófehér ágyon és megtörött szemei elnévedtek a levegőben. Teste aszott volt, erőnélküli és gyűrött, reménytelenül beteg test, mintegy egész életének, ennek a hivatalszobák szikrád és szürke mélységeiben elátkozott és leörlött életnek szimbóluma. Hőrogye méha eszméletlenül zihálva lélekzett az apám, istenem, cudarul oda volt az édes ur keményen megszorította a halál csontos keze.

Augusztus első vasárnapjának délutánján istenies, nagyszerű tavasz éledt. . . . A napsugarak sárga aranya gazdag folyamokban ömlött a halotti ágyra, a hegyek nevetni, virulni, pompázni kezdtek, csupa dal és születés volt minden Budán. Egészen más nyár volt, mint ezidén, a fájdalmas harangvirágok szertelen lila és fehér foltokkal tarkították a hegyek pasztelljét és mámoros illatokkal telítették a halotti szobát. . .

Apám az ablakhoz vitette magát; gyűrött homloka, csapzott haja megfűrdött a nap fényében. Szeme végtelen bánattal magába ölelte a Kékgolyó-utcai szoba horizontjának világát. . . Vajjon mit is gondolhatott, mikor elhunyt életére nézett a nyár? . . . Ki is tudhatná azt tíz év múltán? De egyszerre egy csavargó könnycsepp csurrant végig arcá-

nak barázdáin és mintegy profetikus erővel kitárva karjait, kimutatott a szent, pompázó, áldott hegyek felé, ahol a serpentinutak fehérre videron kigyózt a zöld erdők és virágos cserjések között és egy elrepült élet rettenetes ráeszmélésének kifejezésével arcán megcsudálta a tavaszt. Miközben mindenfelé, ahová csak nézett, bátor kedvvel feláradott az élet, apámnak a halál mesgyéjén az életmetelt ötven esztendő jutott eszébe, hivatalosbák füstje, sápkórja, ezernyi akta szürke csomagok, az élet beosztottsága, kötelesség, polgári munka, előléptetés; küzdés a semmiért, mindezt a nagyszerű nyári virulással egvebevetvén, reánk nézett, három gyerekeire s a megismerés e tragikus pillanatában, mintegy örök utmulatóként kitárta reszkető karjait a szent János-hegy fenyői és harangvirágai felé...

És a nap aranyzásában behunyván szeméit, meghalt! (m. l.)

— **Romániai városok országos kongresszusa.** Bukarest polgármestere, táviratilag értesítette Arad városát, hogy a romániai városok országos kongresszusát szeptemberben Aradon fogják megtartani.

— **Halász Sándor meghalt.** Budapestről táviratozzák, hogy Halász Sándor, Windischgrätz herceg volt jószágigazgatója, aki luminállal megmérgezte magát szerdán este meghalt, anélkül, hogy egy pillanatra is eszméletre tért volna.

— **Annyi színház-koncesszió ma-aj amennyi szerződés lesz a városokkal.** Aradi tudósítónk jelenti: Szendrey Mihály színházigazgatónak, aki legújabbban a máramarosszigeti színházat is megkapta Crainic államtitkár kijelentette, hogy a koncessziókat csak azoknak a birtokában hagyják meg, akik valamely várossal szerződést kötöttek, tehát színházigazgatókban nem lesz tulprodukción.

— **Erkölcsatlenség miatt elítélt szerkesztő.** A bécsi törvényszék Dobay Istvánt a Társaság című folyóirat szerkesztőjét a Dunai strandfürdőn elkövetett erkölcsellenes üzemek miatt három havi súlyos börtönre, hetenként egyszeri kemény fekvőhellyel súlyosbítva, továbbá az országból való kiutasításra ítélte.

— **A Brassói Magyar Dalárda vezetősége közli, hogy pénteken, augusztus 6-án 8 órakor a próbaterebben tartja utolsó megbeszélését a vasárnapi majálisra vonatkozólag, melyet tekintettel a jó időjárásra biztosan megtartanak.** Kéri a lakók pontos megjelenését. Egyben kéri azokat, kik a gyűjtőívekben előjegyeztek tárgyakat, tézsfákat, tortákat stb. hogy azokat szombat délután folyamán a rajzteremben átadni sziveskedjenek.

— **Mozgolódnak a csehslovák vasutások.** Prágából táviratozzák, hogy az egyesült vasutasszervezet munkabizottságának összehívására tegnap Kassán kétezeröttszáz ember gyűlésezett tüntetésképpen a cseh vasutak szlovénzkői alkalmazottainak pótléka további megadására. Elhatározták, hogy augusztus tizenegyükét tekintik végső határidőnek, hogy a vasutügyi minisztérium a pozsonyi központi munkabizottságnak választ adjon, különben felveszik a harcot. A gyűlés után a vasutások felvonulást rendeztek a városban.

— **Halálosítás.** Csikószerebáról jelenti: Csidi Zoltán, a szegedi egyetem második éves orvostanhallgatója tifuszban Csikószeregen meghalt. Csibi — az Angelescu féle baccalaureátust sem véve ki — minden vizsgáját kitüntetéssel tette le. A csikói székegyháznak egy nagy reménytelre jogosító tehetsége szállt vele sírba.

— **Vasúti összehúzás Jugoszláviában.** Belgrádból táviratozzák, hogy a zágráb-bécsi gyorsvonat Vogány állomáson becsúszott egy tehervonatba. Mindkét vonat mozdonya összezúzódott, a gyorsvonat mozdonyvezetője meghalt, egy vasutas pedig életveszélyesen megsebesült. Az utasok közül csak néhány sérült meg könnyebben.

— **Figyelmeztetés a vendéglátók számára.** A brassói pénzügyigazgatóság ezúton is újból felhívja az étkező és ivóhelyiségek tulajdonosait, valamint a szállodásokat, hogy Brassóban, mint a környező nyaralóhelyeken, hogy a pénzügyminiszter 190644—926 számú rendelete értelmében büntetés rovandó ki mindazokra, akik a fogyasztók kezéhez nem szolgáltatják ki az előírt nyugtát (elszámolási blokkot) s így megkárosítják a kincstárt. E rendelet alapján a brassói pénzügyigazgatóság a legszigorúbb ellenőrzést rendelte el, s ahol szabálytalanságokat észlel, a kincstártól elvont összeg négyeszeresével bünteti.

(*) **Eljegyzés.** Fényes Bori Arad és Margittai Arthur Brassó, jegyesek. (Mind a külön értesítés helyett.)

— **Szökött fegyencek rablótámadásai.** Mint jelentik, az Erőműfalván történt eset melyről tegnap közölt tudósítást a Brassói Lapok, Ervasadon megisméltódott. Reggeli szökött fegyencek teljesen hasonló körülmények közt Spitz Albert földbirtokost kirabolták, a háznépét megverték, megkínzták és nyolcvanezer lej készpénzt is zsákmányoltak. Utána nyomtalanul eltűntek a vidékről. Az érmelléki községek lakosai a hatóságoktól engedélyt kérnek, hogy védekezés céljából fegyveres őrseget tarthassanak.

— **Egy kórházi főorvos balesete.** Szatmárról jelentik: Dr. Lükő Béla főorvos, a szatmármegyei kórház híres vezetőjét vesztett kutya a jobb karján megarapta. Az első segély után dr. Lükő azonnal Kofosvárra utazott a Pasteur-intézetbe.

— **Magyar pékek sérelme.** Aradról jelentik: Az aradi pékek küldöttségileg fordultak a város előjáróságához sérelmük orvoslása végett. Az a panaszuk, hogy Aradon a sütemény uccai árusítását teljesen kivették a magyar pékek kezéből és avatatlan román pékeknek adták, akik rosszminőségű kiflit készítenek és az előírt súlymennyiséget sem tartják meg. Kijelentették, hogy az összes mai süteményárusítási engedélyeket régebben bevonták, s csak a rendőrség erélytelensége következtében árulhatnak némelyek. A rendőrséget felszólították az uccai süteményárusítás betiltására.

— **A szatmári püspökség anyagi romlása.** Szatmári tudósítónk jelenti: Autentikus helyről szerzett értesülés szerint a szatmári püspökség magyarországi birtokának az anyagi romlása semmi összefüggésben nincs Hámon kanonok tevékenységével. Az anyagi bajt tisztán és kizárólag gazdasági okok idézték elő. A Viktória concern bukása sines összefüggésben a püspöki vagyonnal. Hámon kanonoknak a püspöki palotából történt ki költözése kizárólag új beosztásával van összefüggésben.

— **Az 8 Uhr Abendblattól megvonta a magyar postai szállítási jogát.** Budapestről táviratozzák, hogy a kereskedelemügyi miniszter a berlini Acht-Uhr Abendblattól a postai szállítási jogát megvonta.

— **A brassói szünetelő francia tanfolyam** pénteken este 6 órakor nyílik meg a Lópiacra, a Gazeta Transilvaniei helyiségében, egy kitűnő párisi tanár vezetésével. Jelenlétek még ezen a héten elfogadtatnak.

— **Valószínűleg Szatmáron fogják megtartani az ideai katolikus kongresszust.** Temesvárról jelentik: A katolikus nagygyűlés intézőbizottsága úgy döntött, hogy az ideai kongresszust októberben Temesváron fogja megtartani. A bizottság egyik delegáltja itt járt és habár Temesváron általános örömmel fogadták a kongresszus híreit, az illetékes egyházi helyen elneveztek a temesvári nagygyűlést, aminek következtében valószínűleg Szatmáron tartják meg.

A világsajtó humora

Kohn elküldi a cselédjét egy sürgős levéllel Grünhöz:

— Ide figyeljen. Elmegy a Grün urhoz, az ajtó előtt szépen megtörli a lábát a lábtörőben becsönget és átadja a levelet. Választ fog kapni.

A cseléd elmegy, egy óra múlva visszajön.

— Na, hozott választ?

— Nem hoztam, kérem.

— Hát mit mondott a Grün ur?

— Nem mondott semmit.

— Ezt nem értem. Átadta a levelet?

— Nem adtam át, kérem.

— Szerencsétlen, hát miért nem?

— Mer az ajtó előtt nem volt lábtörő.

„Asszonyom, ön tulságosan dekolálva van!”

A brailai korzón tegnap délután este felé járt az idő s a korzó telve volt sétálók-kal, ifjakkal, lányokkal, asszonyokkal vegyesen. A nők mindannyian a legújabb divatu ruhákban, rövid szoknyákban, mély kivágással, fojt az udvarlás, a fiórlés, ment minden úgy, ahogyan a drogoknak minden valamire való korzón menniük kell. — A korzó kavargásában aztán feltűnt egy kopott csuhába öltözött pap. Látszott rajta, hogy falusi pápa, aki talán még sohasem járt városban, amióta a község lelképásztora lett. Magas, szikár ember, akin megátszik, hogy falus imágányában erősen aszkéta életet él. És most belekeveredett a brailai korzó forgatagába. A festett arcú, pirosított száju, kivágott ruhájú nők közé. A pápa először nem akart binni a szeméinek, bámult s meglepődött. Haragosan, szótlanul nézte egy ideig a korzó tömeg forgatagát, aztán feltűnt egy nő, kezén kis fiút vezetett. Rövid szoknya, mélyen kivágott ruha. A pápa nem bírta túrtűrteni magát. Hozzáment.

— Asszonyom! ön tulságosan dekolálva van! — mondotta neki, haragjával elfojtva, szeliden.

Az asszony válaszolt, valamit olyasit mondott, hogy mi köze hozzá, a következő pillanatban már lármás tömeg vette körül a vitalkorzó pápát és az asszonyt. A tömeg hangulata a pápa ellen fordult. Kavarodás, a pápa felhasznál egy kedvező pillanatot és eltűnik. Önagysága pedig a kis fiúval a kezén, nyugodtan tovább korzózni.

— **Újabb földrengés Japánban.** Londontól táviratozzák, hogy tokiói jelentések szerint tegnap Japánban újból heves földrengés volt Jokusuka mellett nagy földcsuszamlásokkal. Részletek hiányoznak.

— **Öngyilkos vasúti mozdonyfűtő.** Bereckről jelentik: Bedő Ferenc 32 éves vasúti mozdonyfűtő kedden délután Bereckbe jött, hogy a feleségét Lukács Franciskát — aki 4 hete a Bereckben lakó szüleinél tartózkodik, felkeresse. Kedden délután Bedő Ferenc az ugyancsak Bereckben lakó szüleinél töltötte, ahol este levelet írt. A testvére Bedő Vilma megkérdezte, hogy mit ír, mire azt felelte; a macska végrendeletét. Este elment a felesége szállására ahol a családdal egy ideig elbeszélgetett. Ugy tervezte, hogy a szerda reggeli vonattal Brassóba utaznak a feleségével együtt. Hajnali 3 óra tájban felkelt sógora mellől, akivel egy ágyban aludt, s gyanútlanul kiment ingesen a csürbe, ahol egy létrát nekifüszkált a csür gerendájának. A létra legfelső fokára egy jó vastag kötelet kötött, s erre felakasztotta magát. Így találták meg reggel négy óra tájban, kihűlt, megmerevedett testét. Hogy tettének mi az oka, arról tájékoztatást nyújt az a levél, amelyet a szerencsétlen ember zsebében találtak. Ebben megírja, hogy azért követte el az öngyilkosságot, mert a felesége el akart menni Galacra. — Nem akarok utjába állni, menjen, ha menni akar, írja levelében. Megemlítette azt a nagy nyomort is, amellyel családjával együtt küzdenie kellett. A községben általános a részvét a szomorú véget ért derék fiatal családapáért, aki fiatal özvegyet és két árvát hagyott maga után.

— **A szászsebesi magyar kaszinó.** Szászsebesről jelentik: Anna-bál cím alatt jól sikerült műsoros estélyt tartott jótékony célra a Bogenmayer-féle kerthelyiségben. A műsor prólókból magán- és kettős jelenetekből, dalok, kuplék, magántáncokból állott izléses változatossággal összeállítva. A műsorban szerepeltek: Benedek Szida, Koncz Ilonka, Kőszegi Juliska, Nagy Annus, Podhradzky Ilonka, Goldglancz Vilmos, Horváth Imre, Muszka Lajos, Podhraczky Aurél, Selyem Miklós, Szabó László, Thomán János, Viáner Rezső. A rendezéssel járó teendőket, felkes ügyszerelettel Koncz Béla végezte, aki a prólógot s a műsor több számát írta. Szinpadot áldozatkészéssel Kőszegi Antal állította föl. A műsort táncvigalom követte.

— **Négy láda robbanószert.** Nagyváradról jelentik: Lakatos Julia és Bölöni Anna nagyváradi nők lakásán négy láda-robbanószert találtak. Mindkét asszonyt az ügyészségre kísérték.

— **Orvosi körökből.** Dr. Ritter bőr- és nemibetegségek szakorvosa vasárnap kivételével naponként rendel Hirscher-ucca 25. 1. szám alatti rendelőjében, nőknek 1—fél 2-ig, férfiaknak délelőtt 12—1-ig és este 7—8 óráig. Quartz és villanykezelés fél 11—12-ig. Dr. Oeken-féle villanyhő-kezelés.

— **Mussolini merénylete elmebajos.** Rómából táviratozzák, hogy az elmeorvosok Miss Gibsonról Mussolini merénylet-nőjéről, aki egy lövéssel az olasz miniszterelnököt megsebesítette, megállapították, hogy a bűntényt teljesen zavart elmével követte el, tehát beszámíthatatlannak minősítendő.

— **Református majális Dicsőszentmártonban.** Dicsőszentmártonból jelentik: A dicsőszentmártoni ref. egyházközség a tegnapi napon a Gál Béla-féle kert helyiségben egy erkölcsileg, mint anyagilag fényesen sikerült majális rendezett.

— **Harangszentelés és főesperesi beiktatás Dicsőszentmártonban.** Dicsőszentmártonból jelentik: A dicsőszentmártoni róm. kath. egyházközség ujonnan beszerzett harangjának, valamint plebánjának kerületi főesperessé történő beiktatását, 1926. évi aug. hó 8-án fogja megtartani, fényes isteni tisztelet keretében. Utána közeled.

— **Templomszentelés.** A köpeczi görög keleti egyház e hó 8-án szenteli fel 1876-ban épített és ez évben átjavított templomát. Ez ünnepségen dr. Balán Miklós nagyszombeni metropolita is részt fog venni. A templomi ünnepséget közeled és tánc fogja követni.

— **A bérlakók feljelentették a házmeztéri botrányos életmódjért.** Nagyváradi tudósítónk írja: Nem mindennapi érdekességű feljelentést tettek a Tudor Vladimirescu (Magyar)-utca 23. sz. ház lakói a nagyváradi rendőrségen Bartos Ferenc házmeztér ellen. A külvárosi házban tízenhat család lakik, akik között tisztességesen megőszült öreg asszonyok és fiatal leányok is vannak. A feljelentésben elmondják a lakók, hogy a házmeztér, akinek egyébként foglalkozása nincs, valóságosan rettegésben tartja a ház lakóit basáskodásával és ezenkívül a házmeztéri lakásban a lakókat mélyen megbotránykoztatja életét. Részlegesen a fegedűváltó dolgoktól sem riad vissza, a szeretőivel iskolai kötetes gyermekei előtt való árgaj orgiákat rendez, melyek kármája az egész környéket felveri. Gyermekeik, akik iskolaköteles korban vannak, nem járattja iskolába és a gyerekek egész nap az utcán csavarognak. A panaszként az ügyben a rendőrség érvelve vizsgálatot indított és a lakókat már ki is hallgatta. Barbat rendőrkamrány, aki előt feljelentésüket részletesen megismételték. A vizsgálat a feljegyzetes külvárosi ügyben erőlyeren folyik.

— **Elást a lopott pénzt.** Aradról jelentik: A napokban Dittich Károly gyoroki szőlőbirtokos szekrényéből 15 ezer lej ellopott. A csendőrség letartóztatta Schnoroghel Jánost, a szőlőbirtokos felügyelőjét, aki a lopást beismerte. A pénzt is megtalálták egy vasdobozban, mely a kertben volt elásva.

(*) **Elveszett.** A brassói állomáson egy kétfedelű Patek márkájú aranyóra melynek egyik fedelén D. C. O. monogram látható. A becsületes megtalálót, aki magas jutalomban részesül, felkérem, hogy Alexandru Telemagenél, (Bucuresti, Külügyminisztérium) jelentkezze.

(*) **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak akik felejtethetetlen jó feleségem, illetve édes anyám elhunyt alkalmából részvételüknek bármilyen módon kifejezést adtak ezúton mond köszönetet Gergely Mihály és családja.

— **Október negyedikén kezdődik a páneurópai unió nagygyűlése.** Bécsből táviratozzák, hogy a páneurópai unió első nagygyűlése október negyedikén kezdődik Bécsben s október kilencedikéig fog tartani.

— **A románai katolikus nőegylet bekapcsolódik a világszövetségbe.** Aradról jelentik: Már megemlékeztünk az Aradon megalakult országos katolikus nőszövetségről. Most újabbán arról értesülünk, hogy az országos kongresszust az amsterdami és az aacheni nőszövetségek táviratilag üdvözölték. Az új egyesület magában foglalja Románia valamennyi katolikus nőegyletét, egyben bekapcsolódik a katolikus nők világszövetségébe.

— **Mi az igazság a Szabó Gábor ügyében?** Egyik közelmúltban megjelent számunkban hírt adtunk arról, hogy Szabó Gábor székelyudvarhelyi subprefectet a marosvásárhelyi tábla visszahelyezte hivatalába, illetőleg kötelezte a kormányt Szabó Gábornak a subprefecti székbe való visszahelyezésére. E hírünkbe akkor, téves információ alapján az a hiba csuszott be, hogy Szabó Gábornak a liberális kormány mozdította el hivatalból. Az igazság kedvéért és a közönségnek helyes informálása érdekében kötelességünknek tartjuk székelyudvarhelyi tudósítónktól nyert értesülés alapján odamódosítani akkori cikkünk tartalmát, hogy a liberális pártba tartozó Szabó Gábor subprefectust, aki hivatalának viselésére királyi dekrétummal nyert örökjogi kinevezést, a mostani kormány valószínűleg pártpolitikai szempontból, mihelyt uralomra jutott, máról holnapra menesztette állásából, melyet Biró Dénessel, a liberális kormánynak Andreiaș György nevű legutolsó székelyudvarhelyi prefectusa által elcsapott vármegyei főjegyzővel töltött be. Ennek elcsapásában is éppen úgy, mint a Szabó Gáboréban, a politika keze működött közre, lévén Biró Dénes akkori főjegyző és mostani subprefect, a néppárt tagja. Csak természetes, hogy Szabó Gábornak Florescu volt igazságügy-miniszter védte, de nem a saját, hanem a mai kormány belügyminiszterének intézkedésével szemben; ellenben örvendtes elvi jelentőségű körülmény, hogy a marosvásárhelyi tábla, mint független bíróság, az igazságot juttatta érvényre akkor, amikor a mostani kormány jogtalan eljárását megbélyegezte azzal, hogy a sem fegyelmi, sem büntető eljárás alatt nem állott Szabó Gábor visszahelyezési kötelezettségét a kormányra ráolvasta. Persze abból, hogy a mostani néppárti kormány, amely menesztette Szabó Gábornak, őt, mint liberális párti subprefectet vissza is helyezze hivatalába, illetve hogy a táblai ítéletnek érvényt is szerezzen abból, alig lesz valami, már csak azért is, mert hír szerint, Szabó Gábor ellen, hivataloskodása idejében elkövetett visszaélésekre hivatkozással, eljárás van folyamatban a székelyudvarhelyi törvényszéken. De a legsúlyosabban latba eső tényező abban, hogy a liberális Szabó Gábor nem lehet a néppárti kormány subprefectje, mégis csak a politika, eltekintve minden más személyi és tárgyi körülménytől.

— **A brassói állami munkaközvetítő hivatal.** Szent-Iános-utca 25 szám, (telefon 385) utján keresnek foglalkozást: 1. Segédek: aszfaltozó, 1 autógéphegész, 9 asztalos (butor. épület), 3 asztalos, rajzó, 1 cipő felszerkesztő, 2 férfiszabó, 3 gépész, 2 géplakatos, 1 hentes, 1 kazánkovács, 1 fűszerkereskedősegéd, 1 légszusz- és vízvezeték-szerelő, 2 molnár, 1 mozdonyvezető, 1 nőiszabó, 1 szűcs, 1 vasestergályos, 1 vasöntő, 1 villanyszerelő. 2. Mások: 1 technikai ügynök, rajzoló és helyező, 1 női írói alkalmazott, pénztáros kisasszony, 3 Szolgásmegyezet stb.: 2 éjjeli őr, 2 szolga (írói, üzleti). Foglalkozást kaphatnak: 1 faestergályos, 3 fodrász, 2 nőiszabónő, 2 szobafestő, 1 manikűrös nő, 6 cipész, 1 kéményseprő, 3 kenyérsütő, 3 fehérsütő, 2 mázó, 1 szanatoriumi és 1 gimnáziumi-internátusi szakácsnő 200 lej havil fizetés és teljes ellátás, 1 dajka, 1 órá. A közvetítés ingyenes.

(*) **Püspök gyógyfürdő** (Oradea mellett). 600 év óta használják bámulatos eredménnyel 42 Celsius-fok kénes radiumos hőforrásait köszvény, reuma, izm. ischias, csonttörés, ficamodás és női betegségek ellen. Uszoda 26 Celsius-fok folyton befolyó forrásvízzel, uszítás, nap és homokkúra. Augusztus 20-tól szobák előzetes megrendelés nélkül is lehet kapni. Szobáknál 20 százalék árangedmény.

TANÜGY

§ **A Wesselényi-kollégium jövő évi működése.** A közoktatásügyi miniszter folyó évi május hó 19-én kelt 51354. számú rendeletével visszaadta a zilahi református Wesselényi kollégiumnak ezeltől 3 évvel felfüggesztett nyilvánossági jogát s így az ősi háromszáz éves iskola az 1926—1927. tanévben mint nyilvános jellegű főgimnázium fog működni. A kollégium nyolc osztályu főgimnáziumában és a vele kapcsolatos internátusban és konviktusba fölvehetők — felekezetre való különbség nélkül — mindazon tanulók, akik a magyar anyanyelvűek. A zsidó vallásúak azonban mindaddig, amíg ennek a kérdésnek a közel jövőben valószínűleg már a jövő hónapban várható kedvező elintézése bekövetkezik, csak a közoktatásügyi Miniszter ur engedélyével iratkozhatnak be. Minden bármilyen vallásu tanuló csak kellően fölszerelt kérvény alapján vehető fel a főgimnáziumba. Keresztényen vallásuak a kollégium igazgatóságához, a zsidó vallásuak a minisztériumhoz címzik kérvényeiket. E felfélti kérvények a lehetőség szerint augusztus 20-ig nyújtandók be az igazgatósághoz. Az érdeklődőknek részletes tájékoztatást augusztus hó első felében fogja szétküldeni a kollégium igazgatósága.

MEZŐGAZDASÁG

Gabona gumós és szálas takarmány-piac.

Belföld.

Székelyudvarhely: 100 kgr.-ként lejlen Buza 880—900, rozs 500, sörárpa 500; takarmányárpa 500, szemes tengeri 600, burgonya 300—350, széna laza 120—140, szalma laza 80—100.

Külföld.

Bécs: per 100 kgr. beleértve áruforg. adó vám nélkül. Buza 41.50—46, rozs 26.75—29.25, sörárpa 35—38, takarmányárpa 30—34, zab 28.50—29.50, szemes tengeri 25.25—33.

Prága. Cseh kor. per 100 kgr. Buza 225—235, rozs 145—150, sörárpa 150—160; takarmányárpa 130—140, zab 155—160, lenese 450—560, szemes tengeri 136—138, fehér bab 130—170, burgonya 42—105, széna laza 97—100, szalma laza 43—47.

Budapest. magyar kor. per 1 kgr. Buza 3625—3775, rozs 2300—2325, takarmányárpa 2300—2400, zab 2800—2850, szemes tengeri 2600—2625.

Zágráb. Dinár per 100 kgr. Buza 305—315, rozs 170—180, sörárpa új 175—180; takarmányárpa új 140—150, zab új 135—145, fehér bab 170—180.

Belföldi átváltások.

Székelyudvarhely lejben. Export ökör kgr. 26—28, igás ökör drb. 5000—6000, sertés kgr. 36—38, igás ló drb. 10000—15000, kocsi ló drb. 16000—25000.

Külföldi átváltások.

Bécs. Központi marhavásár. Szt. Marx Arak kgr. élő súly osztrák S. Felhajtás hízó marha 278 drb. vágó marha 116 drb. összesen 394 drb. m. p. 268 ökör, 57 bika 69 tehén eladatlan 280, irányzat vontatott felhajtás 829 hus sertés, 783 hízó sertés, vizszamaradt 53 hus sertés, 500 zsir sertés, csendes irányzat. Arak hízott ökör 1.50 ökör 1.05, bika 1.08—1.35, tehén 1.05—1.35 vágó marha 0.60—1.05, bivaly 0.80—1, hízott sertés 1.70—1.90, hus sertés 1.70—2.30.

Budapest. Arak magyar kor. élő súly szerint felhajtás 324 drb. Arak: Bika I. 12000—13000, kivételesen 13.500, ökör I. 12000—13500, ökör kivételesen 14000, ökör II. 9000—10500, tehén 11000—12500, marha 6000—10000, vágó marha 5500—6500, borjú 10000—13000, irányzat élénk. Sertésből felhajtás 4350 drb. 1305 vizszamaradt. Arak hízott uralági sertés I. 16000—16250, könnyű 14000—14500, öreg 14000—14500, angol hus sertés 16000—19000, szalonna 20000—21000, zsir 22500—24000, hus 18000—20000, irányzat csendes.

Zágráb. Arak dinár, per kgr. Ökör I. 8.50—9, ökör II. 6—7, ökör III. 6—6.25; tehén I. 6—6.75, tehén II. 5—6, tehén III. 5.75—4, üsző I. 7—7.50, üsző II. 4—5; üsző III. —, sertés hízott 12—13, sertés sovány 10—11; süldő 1 évig 10—10.75, igás ló könnyű drb. 4000—7500, kocsi ló drb. 8000—10000.

Piaci árak lejben. per kgr.

Székelyudvarhely. Marhahus leve nek 32 marhahus pecsenyének 34, sertés combja 52, zsir szalonna 62, zsir 84, tojásnak darabja 3, csirke párja 80—100.

KÖZGAZDASÁG

Uj szenzációs bankösszeomlás Bécsben

Csődbe megy a két év előtt megbukott Mobilbank anyaintézete: a Neue Wiener Bankgesellschaft — Az igazgatóság elnökei Mautner Izidor, a dúsgazdag nagyiparos és Fónagy Aladár — Az igazgatók tették tönkre a bankot

BECS. (A Brassói Lapok bécsi tudósítójától.) Az osztrák fővárosnak már megint meg van a maga elmaradhatatlan bankbotránya. A Zentralbank der deutschen Sparkassen után mostan a Neue Wiener Bankgesellschaft omlott össze, még pedig olyan botrányos körülmények közepette, hogy a bank tisztviselői kénytelenek voltak az intézet ellen csődöt kérni.

A Neue Wiener Bankgesellschaft tulajdonképpen 1892-ben alakult. Több nagykereskedő Mautner Izidornak, a dúsgazdag nagyiparosnak elnöksége alatt Wiener Kreditgesellschaft für Industrie und Handel címen szövetkezettel alapított. A háború utolsó évében az intézet korrumpált felelőségi társasággá alakult és felvette a Neue Wiener Bankgesellschaft címet. Három évvel később bekövetkezett a részvénytársaság vaj 5 átméltítás három milliárd korona alaptőkével. Az összeomlás után Mautner Izidor visszavonult a tényleges vezetésből és az elnöki székbe fia, Mautner István került. A bank tulajdonképpeni irányítója azonban több éven át társelnöki címmel Fónagy Aladár volt, aki csak három év előtt költözött vissza Budapestre. Fónagy Aladár révén a Neue Wiener Bankgesellschaft Magyarországon is terjeszkedett. Így 1922-ben részt vett a szomorú emlékeztető budapesti Mobilbank részvénytársaság meg alapításában. Egy esztendő múlva érdekeltséget váltott a herendi porcelángyárnál. Ismét egy esztendő múlva ugyancsak Fónagy Aladárral együtt megalapította a Mobilkereskedelmi és termelő részvénytársaságot. A pénzügyi és egyéb magyar vonatkozású érdekeltségei közé tartozik a Magyar-osztrák kereskedelmi és kivitel részvénytársaság, valamint a Böhm horodgyár.

Az összeomlás szenzációs voltát fokozza, hogy az igazgatóság tagjai között helyet foglalnak Palavicini Sándor öregfő, podhragy Popper Lothar, báró Taaffe Henrik gróf és König Vilmos vezérigazgató.

A bank összeomlásáról már régen süttognak a lözsdén. Az utolsó években, mintként említettük, az elnöki székben Mautner István ült. Mikor a bank inogni kez-

dett a vezetést újra a öreg Mautner Izidor vette át. Öt év óta a vezérigazgatóként König Vilmos, az Angóbank volt igazgató-helyettese működött.

Már mostan megállapítható, hogy az intézetet az igazgatók lelkiismeretesen szindikátus-üzletei tették tönkre.

Első ízben öt év előtt foglalkoztatta a nyilvánosságot a Neue Wiener Bankgesellschaft egy botrányos eset révén. Duim, a fiatal hollandiai szélhámos sok millió alkori, tehát aránylag jó koronával károsította meg a bankot. Duim, a fedezet nélküli deviza-spekuláns a Neue Wiener Bankgesellschaft 1921-ben elvesztette egész alkori alaptőkéjét.

Duimot kívül még egy „elfőlködő” üzlet fele volt a bankban a Neue Wiener Bankgesellschaftnak, még pedig az angol főbiztosnak, Cunningham ezredesnek az inasa. Az inas Angliában be és kijárt az igazgatóknál és állandóan olyan híreket hozott, hogy gazdája bízik az osztrák koronában. A bank igazgatói erre az osztrák korona emelkedésére spekuláltak és újabb száz milliót veszítettek.

Mautner Izidor azonban ismét talpra állította a bankot. Ekkor következtek be az igazgatóság lelkiismeretesen szindikátus-üzletei, amelyeknek során a bank állandóan veszteségekkel szembesült, a szindikátus tagjai azonban milliókat kerestek. Az igazgatók barátai korlátlan hitelekkel élveztek. Így Bossán, az ismert bécsi magyar borke- reskedő négy milliárddal adósa már évek óta a banknak. Minthent összevége Mautner Izidor, aki állandóan újabb összegeket investált, az utolsó évek folyamán száz milliót fektetett bel a bankba. Mostan természetesen ő is azok közé a hitelezők közé tartozik, akik futhatnak pénzüket után. Az alkalmazottak, akik már hónapok óta nem kapnak fizetést, a napokban megeltették a bűnvádi feljelentést a gazdasági rendőrség és egyúttal megindították a csődbírósági eljárást. Bizonyos, hogy a Neue Wiener Bankgesellschaft ügye a büntető bíróságot is foglalkoztatni fogja az igazgatóság tagjainak bűnös manipulációi következtében.

A vén diák

Írta: Kosáryné Réz Lola (52)

— Folytasd, Malvinka. — biztatta őt Elvira mérgesen.

— Csak saját árnyékunk az, ami követ, szerelmem. — felelé a lovat. — Míg melettem vagy, ne félj semmitől.

De szava elfúlt. Hátranézett a maga is látta, hogy a temető irányából sötét árnyék lebeg egyre előbb előbb... Most élénk kopogás hallatszik...

— Ebben a pillanatban dörömbölés hangzott odakint az ajtón. Malvinka kissé sápadtan, abbahagyta az olvasást, Cili felsikoltott és Elvira némileg bizonytalan hangon, így szólt:

— Valaki kopog.

Egymásra néztek.

— Talán a gyerekek kopogtak odabent?

— Dehogyan. Kívülről jött a hang.

— Gedeon visszajött?

— Neki kulcsa van.

A dörömbölés megismétlődött.

— Meg kellene nézni. — mondta Malvinka, bátoratlanul és lassan felállt. De most kitárult a folyosóra vezető szárnyasajtó és Kati rohant be rajta, magából kikelten:

— Nagyságos asszony! Kisasszony! Nagyságos asszony! Kisasszony! Egy tábornok a tisztiszolgájával!

Rohant a nagy lámpához. Felgyújtotta a csillárt. A szoba egy pillanat alatt ragyogó fényárban uszott. S ebben a fényben egy magas, őszülőhajú uriember jelent meg, valami távoli világ egzotikus uniformisában. Feltekintésképp szolgálta hozta utána a bőröndöket.

A házbeliiek elképedve nézték őt, de a vendég elfogulatlanul feléjük sietett és sorra csúszta őket, mind egyikeket, mind a két arcát.

— Szervusztek, asszonykák! Hát hogy vagytok, mi? Jól?

Malvinka, két kezét védőn arca elé emelve, hátranépett és így szólt:

— En a Gedeon felesége vagyok.

Egy pillanatnyi csönd lett. A vendég ránézett. Aztán azt mondta:

— Mi a kő? A Gedeon felesége? Sohasem hittem volna, de azért tőlem öreg embertől, elfogadhatod a csókot, hugocskám.

Mikor elvégezte az üdvözlést, eléjük állt, végignézegette őket.

— Várjatok csak!... Megismerlek-e? Valamelyiktek áldott jó teremtes volt s kitűnő káposztásrést sütött nekem! Cili... te vagy az, édes lelkem? Aztán Elvira... ő Hunnia volt a négyeti mulatságon... Persze, te vagy az, kedves hugom! De most mondjátok meg, ki vagyok én?

Cili most végre összeszedte magát. Mostanáig úgy érezte, mintha fojtogatnák. De most felsikoltott:

— Józs! Józs! Te vagy az?

— En vagyok. — mondta Józs.

Rigombotta és leveletette a köpönyegét, felakasztotta a kardját. A szolgát kiküldte a konyhába. Cili, Elvira és Malvinka még mindig moccanás nélkül, a helyükön álltak. Végre Malvinka megszólalt:

— Az a Józs bácsi, akiről Cili a gyerekeknek szeret mesélni? Aki annyi tréfát csinált? Akit Garabonciásnak hívtak? Aki Afrikába utazott? Aki annyi asszonnak udvarolt?

A vendég mosolyogva ült le a legkényelmesebb karosszékre:

— Az a Józs bácsi.

Cili már a pindkucstól kerekre.

— Káposztásrést sütök! Káposztásrést sütök azonnal! A legzebbibb fejet felhozom!... Józs, van nálad gyufa? Add ide kőrték, minak keressem azt is?

— És szaladt. Nem félt már a sötét árnyékoktól sem a kísérteties pincé mélyében.

Elvira azonban nem örült túlságosan a vendégnek. Arra gondolt, mi lesz, ha Gedeon hazajön? Óvatosan szót:

— Józs, kőrték, nem mosnád meg a kezedet a fürdőszobában? Gedeon nagyon fél a bacilusoktól. Hozok mindjárt tisztítórukkózt.

— Jól van, lelkem, jól van. — állt fel Józs. — Szívesen megmostam volna ugyis, de ha a Gedeon kívánja, meg kell tenni, nehogy kikapjatok.

Malvinkához fordult.

— Legalább jó papucs alatt tartod a medvédet? Mi, kicsi asszony?

(Folytatjuk.)

Kiadó: Brassói Lapok nyomdája.

A MAI PÉNZPIAC

Csütörtök, augusztus 5

A világpiacon: a francia frank és a többi latin valuták tovább javultak.

A belföldi piacon: A forgalom minimális; a bankok üzleteit a sok tiltó rendelet teszi lehetetlenné, a magánfeleknek nincs pénzüik; a nyár már néhány hét óta, a forgalmat a legsúlyosabb határok közé szorítja. Legelőre meglehetősen erősen indult a piac, angol fontot 1078 lejes árfolyamon kerestek, majd Temesvárról kínálat jött s erre lanyhult a piac, déli záró árfolyamok: egy svájci frank 42.65 lej, egy dollár 220 lej, egy olasz líra 7.55 lej, egy német márka 52.65 lej, egy angol font 1073 lej, egy francia frank 6.50 lej, egy cseh korona 6.54 lej, egy osztrák shilling 31.20 lej, egy lejért 320 magyar korona.

Zürich. Devizák. Nyitási árfolyamok: svájci frankban: száz német márka 123.05, egy dollár 5.16 és fél, egy angol font 25.11 és háromnegyed, száz francia frank 15.20 és száz olasz líra 17.37 és fél, száz cseh korona 15.30, száz dinár 9.11 és fél, száz lej 2.40, tízezer magyar korona 0.72035, tízezer osztrák korona 0.7310.

(—) A cseh államok mincsenek megelégedve. Prágából azt jelentik, hogy a malomgyesület közgyűlése, valamint a terményitőzsde közgyűlése is megállapította, hogy a július elsején életbeléptetett mezőgazdasági vámok az eddigi tapasztalatok szerint egyáltalában nem biztosították a cseh államok védelmét. És mellé még vámháboruba keverték Cseh-ukrániát a legjobb fogyasztópiacával Magyarországgal.

SPORT

Amerikai arányok az atlétikában

Az Egyesült Államokban, ahol az ovodától az egyetemig mindenki sportol, az 1925-ös évkönyv statisztikai adatai a jenkai atléták káprázatos képességeiről számolnak be. Nehány rekorderedményt itt közlünk. A távolk természetesen mind yardokban szerepelnek, de átértékel tudják, hogy egy angol mérföld 1609.30 méter, és egy yard 96 centiméter.

100 yard (egyötized angol mérföldet) Scholz 9.5 mp. Locke 9.6 mp.

1 angol mérföld: Ray 4 p. 12 mp. Hahn 4 p. 12.8 mp. Connolly 4 p. 15 mp.

2 angol mérföld: (3218 méter) Goodwin 9 p. 20.4 mp. Tibbets 9 p. 22 mp. Booth 9 p. 23.6 mp.

440 yardos gátfutás: (402 méter) Taylor 53.8 mp. Gibson 54.8 mp. Hass 55.2 mp.

220 yardos gátfutás: (804 méter) Brooks 23.4 mp. Leistner 23.6 mp. Guthrie 23.6 mp.

Magasugrás: Osborn 2.007 m. Russel 1.98 m. Poiré 1.97 m.

Távolugrás: Hubbard 7.89 m. Taylor 7.66 m. Lancaster 7.39 m. Wallace 7.32 m.

Rudugrás: Mc Kown 4.035 m. Carr 3.99 m. Sherill 3.98 m.

Hármasugrás: Martin 14.71 m. Graham 14.54 m. Minski 14.45 m.

Súlydobás: Hartmanft 15.29 m. Houser 15.27 m. Hils 15.26 m.

Diskoszdobás: Hartmanft 47.90 m. Houser 47.71 m. Pope 45.39 m.

Golydobás: Bonura 65.19 m. Kuck 64.51 m. Tothrup 61.54 m.

Kalásdobás: Mc Grath 52.44 m. Caldwell 50.76 m. Taylor 50.72 m.

Jöjjen Budapestre!

Budapesti és balatoni fürdők vendégei a magyar vasutakon 50% kedvezményt kapnak. ☺☺☺

CONTINENTAL SZALLODA

Budapest, VII., Dohány-utca 42. (Hungária-fürdő épületében). Modern comfort! — Mérsékelt árak!

Dr. GRÜNWARD SZANATÓRIUMA

Budapest, VII., Vilma Királyné-ut 15. szám.

LIGET-SZANATÓRIUM

Legmodernebb gyógyintézet gyomor-, bélbeteg, szív-, vese-, cukorbeteg részére. Vizgyógyintézet, VI., Nagy István (Benczur) utca 47. sz.

Dr. Pajor Szanatórium és Vizgyógyintézet Budapest VII., Vas-utca 17. sz.

PARK-SZANATÓRIUM

Legtökéletesebb sebészeti gyógyintézet, szülészeti osztály, urológia, hólyag, prostata, vesebeteg kezelés. Röntgen. VI. Aréna-ut 84.

ROYAL NAGYSZÁLLÓ

VII. Erzsébet körút 45-47. Világnyitva és szolid! Budapesti és más magyar fürdők látogatói 50 százalékos kedvezményt kapnak

SVABHEGYI SZANATÓRIUM

klimatikus, cseles gyógyintézet bel- és idegbeteg részére. Nap- és légtürelők I. Báro Eötvös ut 12. szám.

SZENT GELLÉRT

gyógyfürdő és szálloda, Budapest. Legmodernebb berendezés! — Mérsékelt árak!

SZENT MARGITSZIGET

A Duna-folyam gyönyge. 150 holdas park. Nagyszálloda. Szanatórium. Magyarország legmodernebb üdülő- és gyógyintézete. Kén- és szénasavas gyógyfürdők kőszvény, reuma és idegesség ellen. Thermal strandfürdő.

Balatonfüred

Legmodernebb fürdők, a „szívbeteg Mekkája”. 38 1

Iparvállalatok és kereskedők figyelmébe!

Ajánlok I-a minőségű jól kezelt téli szőszu

2-3 táblás fehér szalonnát

valamint

I-a olvasztott disznósírt

legolcsóbb árakban és szolid pontos kiszolgálással mellett.

Szállítók

waggon és kisebb tételeket.

Szíves érdeklődésre azonnal ajánlatot teszek.

Acél Sándor

Oradea.

Telefon: 9-21.

Telefon: 9-22

Sürgönyeim: Acél, szalonnakereskedő.

2341

937-1926. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Brassói Ipartestület egy német és egy magyar jegyző állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak mindazok a román állampolgárok, akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek, az állam nyelvét bírják és az 50 éves kort meg nem haladták.

Pályázati határidő 1926. augusztus 15.

Bővebb felvilágosítást nyújt az ipartestület titkári hivatala.

8339

Az elnökség.

ÉRTESÍTÉS

Nagymennyiségű hizott sertés érkezett. (Szalonna vastagság 15-18 cm.)

Căpătină N. Dumitru

Hirsch-utcai húszletébe.

Jutányos ár! Alkalmi vétel!

8851

A híres Chevrolet

autók lerakata

S. R. A. și LEONIDA & Co. UNITE

brassói fiókja. 2343

Ferdinand király körút 5.

Vezérképviselő Románia részére.

13789-1926.

Hirdetmény

A folyóvizek medréből eladás céljából kiadott kavics és fővény megfizetése ügyében a közmunkaügyi miniszterium a folyóvizek állami igazgatásáról szóló törvény 24. szak. és a végrehajtási szabályrendelet 24. szak. 1. és 2. §-a alapján a következőképpen intézkedett:

I. A folyóvizek medréből és partjaiból eladás céljából kiadott kavicsért és fővényért a következő, az államot, a megyét és a községet illető díjak fizetendők:

1. Városok határában kavicsért 12 lej m³-ként, fővényért 9 lej m³-ként.

2. Községek határában kavicsért 6 lej m³-ként, fővényért 3 lej m³-ként.

II. Jég, agyag, nád, sás és szittyó kiadása után fizetendő díjak a közmunkaügyi miniszterium által esetéről esetre az illető anyag kiadási engedélye kiadásakor állapítottak meg.

III. A kerületi vízjogi hatóságok (Serviciile regionale ale apelor) a községi előjáróságokkal egyetértően meg fogják állapítani a helyet, a honnan a fentemlített anyagot a 25. szak. 1. és 3. §-a értelmében közmunkára való felhasználására, valamint a végrehajtó-utasítás 26. szak. a nem partitulaídonosok szükségletük fedezésére ki lehet ásni.

IV. A községi előjáróságok kötelesek a hozzájuk, fentemlített anyagok kiadása ügyében beadott kéréseket az illetékes vízjogi hatóságokhoz áttenni, melyek a közelebbi feltételeket tartoznak megállapítani olyképpen, hogy ezáltal a folyó medre és a vízfolyás iránya meg ne rövidíthessék vagy módosíthassék.

V. Ezen intézkedés kerestülvitelével a vízi igazgatóság van megbízva.

Ennek folytán kavics és fővény kiadása engedély és díjak fizetése nélkül tiltva van; az engedély elnyerése iránti kéréseket a városi tanácsnál jóváhagyás, az alkalmas hely megjelölése, valamint a díjak előírása végett be kell adni.

Brassó, 1926 július 28.

8403

A polgármesteri hivatal.

Megbízható

kartonázs munkás (nő) esetleg művezetőknek kerestetik, nagyobb élelmiszeripargyár dobozgyártó osztályához

Ajánlatok „ÁLLANDÓ” jellegre a SAXONIA hirdetői irodához Brassóba küldendők.

8402

Detektiv Sorozat

legújabb (14.) száma:

Richard Landford:

Amig az álarc lehull

Szerelm, leányrablás, titokzatos bonyodalom és frappáns kibontakozás.

Ára csak 15 lej.

Kapható a „Brassói Lapok” minden árusítójánál.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára 6 lei. Vastagabb betűre: 12 lei. - Általános keresőknek 25% engedmény. - Legtöbb apróhirdetés ára 60 lei.

Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizománysunknál is feladhat minden helységben, aki pontosan továbbítja azokat kiadójavatalunkhoz — Csak választhelyeggel felszerelt kérdőzösködésekre válaszolunk.

Cimexol
hoztbiztosan kiirt minden

poloskát
családostól. Egy üveg ára 26 lej.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Főlerakat: KRAFFT & HERBERTH, Brassó.

Gépirás órákat magyar, román és német nyelven elvállalok. Gőzfürdő u. 32. 8879

Eladó egy jó csizmadiai rudas varrógép. — „Elastic Patent.” Szitás-utca 84. 8367

Ford személy autó, négy személyes, használható állapotban jutányos áron **eladó.** Baranyi Sándor, Árvaház-u. 15. 8364

Betegnő mellé szerény igényű nő kerestetik. Vármegyei főorvos, Fogarasz-utca 8360

Egy jóforgalmon kocsit és kerékgyártó üzlet berendezéssel együtt **eladó.** Cim 8320 szám alatt a kiadóban.

1 drb. 24"-os, 1 drb. 36"-os teligatter üzembé állapotban **eladó** Ugyanott 1 Primus 750 mm-es új cséplőgarnitúra részletekért kapható. „Gépvásár” Brassó, Kut-utca 43. 8293

Motorok

gyárilag javított, kifogástalan karban azonnal szállíthatók:

80 HP. Benz gyártmányú szivógázmotor,
55 HP. Koch gyártmányú szivógázmotor.
50 HP. Langen és Wolf gyártmányú szivógázmotor,
30 HP. Skoda gyártmányú szivógázmotor,
30 HP. Corona gyártmányú kétütemű nyersolaj motor
15 HP. Grossley gyártmányú benzínmotor.

Gőzgépek:

70 HP. compand condensatoros, Podvinetz és Heissler gyártmányú félstabil,
40 HP. Máv. magas nyomású félstabil,
35 HP. Wolf gyártmányú compand félstabil

Malmigépek:

2 drb Ganz hengerek, dupla hengerekkel 600x290 méterrel,
2 drb, nagy teljesítményű Schenk-kéfé lisztkeverő,
1 drb. sikszita
2 drb. Radiálszita
1 drb. tarár,
1 drb. Rendtárol,
1 drb. egyjáratú „36” malom
1 drb. kétjáratú „36” malom

Érdeklődőknek készséggel szolgálunk ajánlattal. FRIEDRICH Testvérek, gépgyár, Temesvár. 2335

Cukrászsegéd betársulna 30.000 lej-el jobb cukrászüzletbe. Ajánlatokat „Jó munkás” jellegre a kiadóba kér. 8389

Eladó! 1 drb. Ganz Danubius-féle 24 HP. 4 hengeres benzínmotor. 1 drb. Ganz féle 15 Kw. egyenáramú dinamó, 1 drb. Tudor típusú 1.2 accumulator 53 cellával, 18 amper 3 órán át, 1 drb. jól felszerelt kapcsolótábla, 1 drb. géphajtásra berendezett vízzivattyú. Valamennyi gép teljesen üzemképes állapotban jutányos áron **eladó**, a megfontalkban levő alkatrészekkel. Üzemben megtekinthető a Magyar Általános Hiteibank brassói fiókjánál, Brassó, Str. Principele Carol I. 8401

Állást nyerhet 1 fiatal a katonai szolgálaton túl levő **gépész**, ki a szivógáz motorok és kapcsolótábla kezelésében gyakorlatlallal rendelkezik. Ajánlatok az eddigi szolgálati idő és fizetési igényfeltüntetésével e hó 15-ig a sepsiszentgyörgyi vilamosműhöz nyújtandó be. 8400

Megvételre keresünk egy használt jókarban levő **vasszertegapadot** 1 m. vagy 1 m. 50 cm. csucs-távolsággal. Ajánlatokat pontos leírással Pádurea Carpați Madéfalva címre kérünk. 8399

Sürgősen **eladó** malomberendezés. Egy 40 HP. Compound Máv. gőzgép, egy teljes olajmalom berendezés. Majerszky-féle 1 sz. préssel, dupla hengerrel. Háromjáratú kőpadállvány 3 pár 36 kövel, 21-es hengerek, 7-es hengerek, hasábszita, három Radiál-szita, egy koptató és a szükséges felvonók, csigák. A malom aug végéig üzemben megtekinthető. Szongoth József, Tasnád, Jud. Salaj. 8338

Két vagy három szobas **modern lakást keresek**, lehetőleg a Bolonya elején szeptember-októbert beköltözködéskor. Cim 8396 sz. alatt a kiadóban.

Kisasszony, lehetőleg német nyelvű, 3 gyermek mellé erdélyi városba kerestetik. Cim 8395 szám alatt a kiadóban. 8333

Üzlethelyiség berendezéssel lakással azonnal **kiadó**. Cim 8394 sz. alatt a kiadójavatalban.

Takarékos házzvezető nő kerestetik azonnali lépésre. Vidombák 8 sz. 8391

Butorozott szoba konyhával állandóra, 2-3 személynek azonnal **kiadó**. Lővészház-u. 3. 8392

Megbízható irodaszogát keresünk. Irásbeli ajánlatok fizetési igények megjelölésével **Rudolf Mosse** Brassó, Lencsér 31. címre küldendők. 8391

Butorozott szobát (esetleg 2) feltétlenül költöz bejárattal keres fiatal szász akadémikus, szeptember 1-ére. Ajánlatok **Rudolf Mosse**, Lencsér 31. címre küldendők. 8391

Levelei vannak közzé ismerősünknek **L. Z.** 8397

Bélyegek.

Megelőlegezések.

Csak szép kifogástalan anyagot kerestünk árverésünk részére. Kérje árverési árjegyző lapjaink megküldését. Az egész világra küld eladási megbízásokat árveréseinkre. II-II

DOROTHEU B. LEYGOS & TÁ. YA Wien. VI. Mariahilferstrasse 73

Árverések.

Szakvizsgálatok.

Becslések.

8296